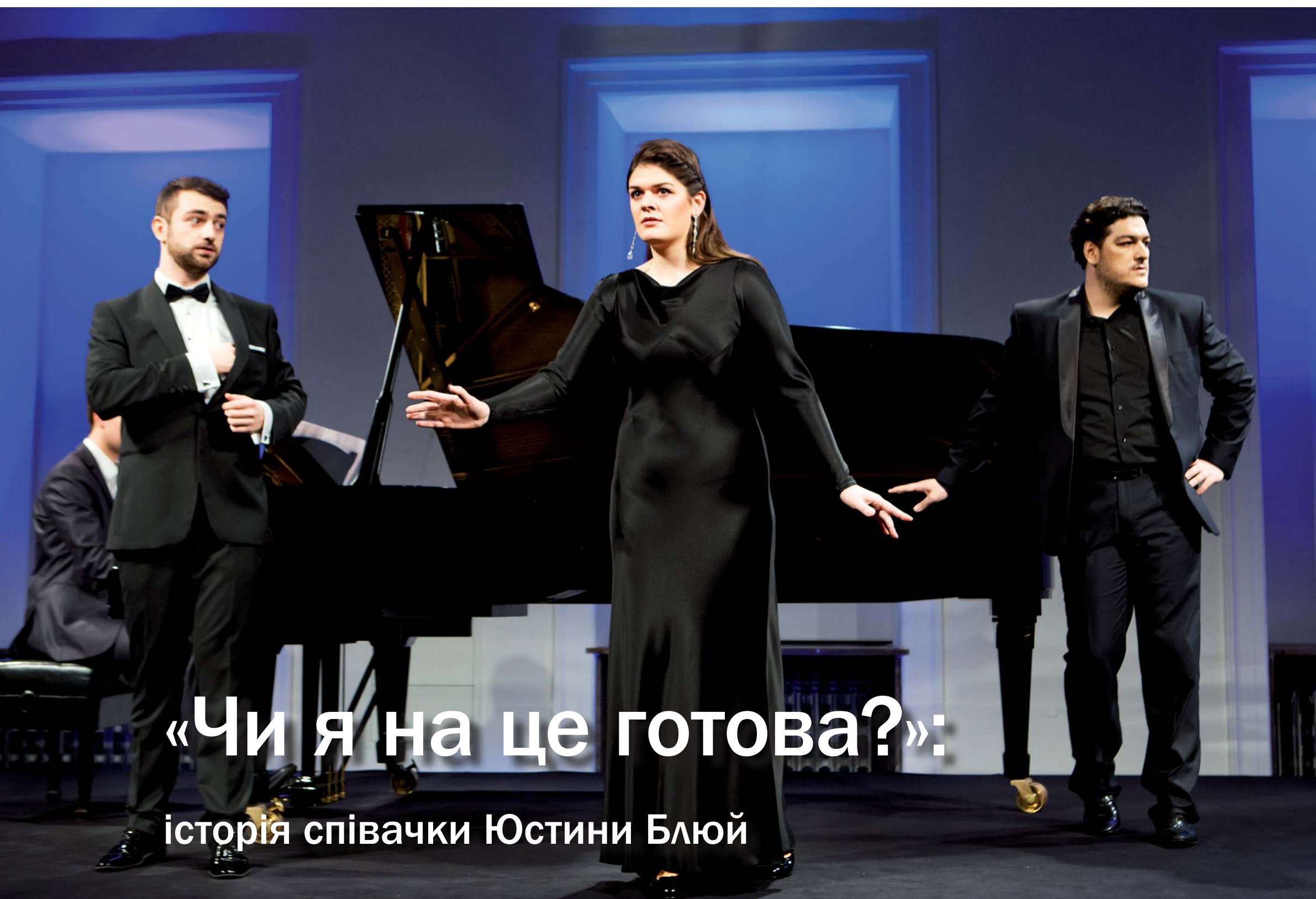

Наше Слово

PIK LXIII № 50 (3201) ВАРШАВА, 16 ГРУДНЯ 2018 РОКУ
ЦІНА – зл. 3,50 zł (VAT = 5%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAIŃSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернетівська газета www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

«Чи я на це готова?»:

історія співачки Юстини Блюй

Українці – співуча нація і неодноразово доводили це, підкорюючи найбільші світові сцени. Чи вдасться це і Юстині Блюй? Молоду перемишлянку можна зараз побачити на сцені Цюрихського оперного театру у Швейцарії.

Співачка-сопрано від вересня цього року працює за контрактом у Міжнародній оперній студії Цюрихського оперного театру. Вона – одна з шістнадцяти виконавців з Європи, Азії, Африки, Північної Америки, які отримали можливість цього року працювати у студії.

— Це одна з найстаріших та найбільш престижних студій у Європі, — говорить Юстина Блюй.

Молоді співаки беруть участь у виставах Цюрихського оперного театру, який вважається однією з головних оперних сцен в Європі.

Українку з Перемишля вже можна було побачити в операх «Макбет» Джузеппе Верді та відомому американському мюзиклі «Sweeney Todd».

— Я майже щодня маю заняття з піаністами та вокальними тренерами, з якими вивчаю ролі та репертуар. Репетиції здебільшого тривають зранку до вечора. Крім цього, відбувається примірювання костюмів, підбір макіяжу та перук, репетиції з оркестром та хором, — описує свій робочий тиждень перемишлянка.

Подарунок на день народження

2016 року Юстина почала навчання на магістратурі на Вокально-акторському відділенні у Музичній академії у Кракові, а водночас стала студенткою Оперної академії, яка діє при Національному оперному театрі у Варшаві.

— Варшава стала для мене свого роду «віконцем в оперний світ». Тут я познайомилась з багатьма важливими людьми, перший раз виступила на професійній сцені і, звичайно, шліфувала свій голос, — зізнається дівчина. На початку цього року професор, який займається співом в Оперній академії, запропонував Юстині спробувати свої сили в Оперній студії у Цюриху.

— Я спитала його лише одне: «Чи я на це готова?». Він відповів, що так. Мій

дотеперішній, хоч і невеликий досвід показував, що в оперній професії не можна відмовлятися, коли трапляється нагода, — заявляє Юстина.

Дівчину прослуховували у Цюриху на її день народження. Про це, що її прийняли до академії, Юстина дізналася через місяць, коли була вдома у Перемишлі й готувалася до концерту в Ряшеві.

— Ми з батьками не могли повірити, що мене прийняли до Цюриха, навіть коли прочитали листа на електронній пошті. Я подумала: ось зробила собі гарний подарунок на день народження. З іншого боку, я розуміла, що мій світ тепер повністю змінюється. Спочатку я боялася. Проте, я усвідомлювала, що інші люди виїжджають, працюють і живуть за кордоном. І я теж так можу, — розповідає Юстина.

До 70-ліття розколу в Польській автокефальній православній церкві

СВЯТОСЛАВ
ГАЛЬ

(На прохання автора у тексті вжито
правовис 1928 року — ред.)

Події в українському православ'ї та повсюдна присутність слова «розкол» спонукають задуматися над цим останнім явищем в історії церкви. Сторінка «Нашого слова» закоротка, аби детально описати, як помісні церкви створювалися з розколу. Болгарська церква залишалася в розколі 73 роки, румунська — 20, албанська — 15, грузинська — 26, а російська рекордно — 141 рік.

Така практика небажана, але це наперед оскарження церков-матерів (а буває, що й мачух), які зловживають клятвами, анафемами і грубою лайкою. Наприклад, Константинопольський патріарх в XIV столітті за підвищення сербської церкви до рівня патріархії прокляв не лише царя чи єрархів, а увесь народ сербської землі. Та ті, які спочатку проклинають розкольників, врешті-решт ковтають імперіалістичну гордість і визнають еклезіяльну (церковну — ред.) дійсність.

Розгляньмо детально розкол у польській церкві. Він особливий, бо не вів до її самостійності. Розкол стався у 1948 році, коли владики білостоцький і більський Тимотей та лодзький Юрій увійшли в неканонічну (незакріплену в уставі ПаПЦ) тимчасову Колегію управління до справ управління Польської автокефальної православної

церкви. Вона була створена за рішенням міністра публічної адміністрації Польської Республіки від 26 квітня 1948 року. Тим самим розкольників відібрали керування церквою у законного митрополита Діонісія — це було рейдерське захоплення.

22 червня 1948 року делегація цієї колегії вручила від імені Польської автономної церкви (делегатія представляла Колегію, яка керувала автокефальною церквою!) Московському патріарху Олексію «Акт об'єднання Польської православної церкви з Російською православною церквою і дарування їй автокефалії». У цьому документі делегація відшукалася від свого очільника: «Унаслідок того, що митрополит Польської церкви Діонісій перебуває у відлученні від Матері — Російської православної церкви, причому неодноразово в листах Московському патріарху засвідчував, що Польська церква отримала від церкви Константинопольської канонічну автокефалію, — Польська церква не може продовжувати з ним молитовного та літургичного спілкування і не буде відтак споминати його ім'я у богослужіннях як свого Предстоятеля».

Рішення відмінити томос 1924 року було прийнято без участі владик як польської, як і російської церков, а рішеннями польських та радянських правлінь з партійної лінії. У секретному листі голови Совіта до справ православної церкви Г. Карпова (при Раді міністрів СССР) до керівника відділу Міністерства закордонних справ СССР А. Павлова від 7 червня 1946 року читаємо: «Рада вважає правильним відкласти питання прилучення Польської православної церкви до Московської Патріархії до закінчення парламентських виборів в Польщі. Оскільки наші польські друзі говорять про необхідність

прилучення Польської Православної церкви до Московської Патріархії, треба вже зараз провести підготовчі заходи». Православні священнослужителі, як бачимо з подій, що сталися через два роки, лише слухняно виконали партійні накази.

Дії польських розкольників вчинили багато зла церкві. На десятиліття підпорядкували її не так Московській церкві, як московській імперії (та перша є частиною державного управління ще від часів царя Петра I).

Відсторонення від церкви митрополита Діонісія, останнього єпископа, який вмів протистояти державним урядовцям, призвело до того, що черговими митрополитами ставали донощики спецслужб. За відмову доносити на інших митрополитом не став двократний сторож митрополичого престолу владика Юрій, хоча він був учасником і колегії, і делегації до Москви. Митрополитами були згаданий Тимотей (TW Brodac), Стефан (TW Fidelis), Василій (TW Włodzimierz), той самий, який в інтерв'ю тижневику «Солідарність» («Solidarność») від 24 серпня 1991 заявив, що «в інтересі поляків та росіян є не допустити виникнення української держави, бо, як об'єднана Німеччина, так і Україна може стати осередком дестабілізації європейського порядку». Під керівництвом теперішнього митрополита Сави (TW Jurek) 15 листопада ц.р. Святий собор єпископів заборонив своїм духовникам входити в літургично-молитовні контакти з «кліриками» (лапки тут і далі походять з комюніке собору) так званого «Київського патріархату» і так званої «Автокефальної церкви».

Не дивує те, що заява ця звучить в унісон із заявами Московської церкви, на престолі якої засідає сексот ще совітської КДБ «Міхайлов». Дивує те,

що польські розкольників відстали від церковної дійсності (у церкві загалом, а в Україні зокрема). Отож — пояснюю Святому соборові — зараз в Україні як кліриків Російської православної церкви, так і духовників Української православної церкви Київського патріархату чи Української автокефальної православної церкви... не існує. Згідно з рішенням синоду Вселенської патріархії від 11 жовтня усі священнослужителі в Україні зараз перебувають у ставропігії (прямому підпорядкуванню) Вселенському престолові.

Доки Польська церква не розкається за розкол та переслідування власного митрополита, а її єрархи — за юдові срібняки, доти пастирі Польської церкви замість проповідувати Слово Боже будуть говорити: «Яко вні русского міра ність спасіння!». Перепрошую — «Яко вне русскава міра несть спасенія». Забуваю, що наказ читати молитви голосом, «свойственным российскому нарічію», від 1784 року не був скасований.

P.S. Не знаю, чи голос єрархів є єдиним голосом Православної церкви у Польщі.

Де можна почути думку мирян та книжників? Нещодавно багато людей як в Польщі, так і в Україні, проголосувало — зокрема, у соцмережі Facebook — гасло «Купріянович — один із нас!» у відповідь на скандальну поведінку польських держслужбовців. Можливо, я недостатньо розуміюся на Facebook'у, але я не помітив заяв «уйковицькі монахи — одні з нас», коли польський собор рішенням від 17 березня 2015 року розігнав монастир саме через молитовно-літургичне спілкування з українськими православними. Не чути також жодного votum separatum (з латини: особлива думка — ред.) після останнього комюніке від 15 листопада. ■

Сила слабких. Хто сьогодні солідаризується з Україною в Польщі?

ІГОР ІСАЄВ,
головний
редактор
порталу
PROstir.pl

Наприкінці листопада і на початку грудня в Польщі пройшли акції підтримки України — після того, як Київ ввів військовий стан у прикордонних із Росією регіонах. На відміну від 2013/2014 років, коли дуже активно в організації акцій була українська спільнота Польщі, цього разу також сильно проявило себе польське громадянське суспільство.

Звісно, польські активісти були і є досить активними від Євромайдану й до сьогодні — проте зараз, наскільки мені здалося, польські діячі стали більш самостійними в підтримці українців.

Польські громадські рухи в низці регіонів самі зголошували мітинги підтримки Україні, а українські мешканці Польщі до них приєднувалися. Так було, наприклад, у Познані, Любліні і Лодзі. У Любліні активну роль відіграла відома читачам «НС» і перемиським українцем Анна Домбровська, громадська діячка й голова товариства «Ното Faber». У Лодзі і Познані мітинги проводили діячі польських громадських

рухів — «Страйк жінок» (Strajk Kobiet), «Комітет захисту демократії» (KOD), «Громадяни Польщі» (Obywatele RP) тощо.

У Вроцлаві наприкінці листопада діячі цих рухів надіслали досить зворушливого листа послу України в Польщі і всьому українському суспільству: «Ми глибоко схвилювані останнім російським актом агресії проти України», — пишуть вони. — «Ми знаємо, як міцно постраждала Ваша країна в результаті війни, яка точиться на Вашому сході вже понад 4 роки».

Діячі польських рухів просять посла Андрія Дешицу передати українському урядові і суспільству «слова солідарності і співчуття в цьому важкому для всіх Вас моменті». Водночас вони обіцяють домагатися від польської влади, «щоб Вона активніше підтримувала Україну в її боротьбі з російською агресією».

На акції підтримки України в Польщі також майже завжди приходять громадяни Росії, що живуть поряд із нами. А у відповідь на маніфестацію з закликом «розділити Україну» під українським посольством у Варшаві, заявлену на перше грудня, варшавські антифашисти зібрали півсотні контрманіфестантів. Проте вони не мали проти кого протестувати: «розділяти Україну» прийшло кілька людей, і побачивши мітинг підтримки для України, вони відмовилися від свого заходу.

Варшавські антифашисти підтримувати Україну прийшли з немалою кількістю червоних прапорів, також викрикуючи: «Без уряду за мир!». Це дещо налякало моїх українських приятелів, котрі побачили фото і відео — і треба було пояснювати, ким у Варшаві є антифашисти-студенти. Вони згуртувалися навколо лівої ідеї і вирішили «очистити» від радянсько-комуністичного минулого червоні прапори.

До чого це я все?

Україну в Польщі підтримують найнеймовірніші середовища. За Україну вболівають ті, хто не вміщається в простих моделях. Україна стала не тільки державою, але теж — хотіла того чи ні — ідеєю боротьби слабкого з розлюченим гігантом, захисту мультикультуралізму під національними символами, оборони незахищених не лише зброєю, але й солідарністю.

Пережити такі насичені величезним змістом епохи вдається далеко не кожній країні, суспільству і поколінню. У Центральній Європі і в Польщі 1980-их років була Гавелова «сила слабких», нині всесвітній центр цієї сили перекочував в Україну. Проте солідарність із ним залишилася серед тих, хто є слабким сьогодні і в інших державах.

Саме це сьогодні солідаризує з Україною тих поляків, котрі виходять на протести на захист судів і котрих влада бездумно називає «тотальною опо-

зицією». Я дуже тішуся, що підтримку Україні декларують такі непокіндані ні в чому іншому середовища, як KOD («Комітет захисту демократії») і PiS («Право і справедливість»), проте з точки зору розвитку війни в Україні шкодую, що в Польщі все частіше чуємо, хто і з ким має чи не має права сидати за спільні розмови, хто має чи не має права озвучувати свою думку. Це — модель дискусії в авторитарному середовищі.

Не можна одночасно підтримувати Україну в її боротьбі з Росією, а в своїй державі забирати свободу слова в одних і наділяти нею вибраних. Це суперечність, яку варто вирішити, особливо в контексті важливих наступного року виборів і в Україні, і в Польщі.

І насамкінець хотів би звернутися до посольства України в Польщі і української влади загалом. Зустрінься з польськими вуличними рухами — хоч би для того, щоб їм подякувати. Україну підтримує не лише влада, яка робить заяви. Україну підтримує громадянське суспільство Польщі, яке не дає цій владі достатньо зманіпулювати українське питання. Кетрін Ештон і Вікторія Нундланд не боялися п'ять років тому приходити на Майдан, щоб підтримувати демократичне суспільство в Україні, це не перешкоджало зустрічатися їм із владою. Не бійтеся, що ваша зустріч викличе гнів польської влади за розмови з «тотальною опозицією».

Ця подяка — не для польської влади чи опозиції. Це — передусім для вас і ради України. ■

Колишня голова Світової федерації українських жіночих організацій відвідала Варшаву

9 грудня з Києва до Варшави завітала (по дорозі додому) гостя з Торонто — 91-літня Оксана Соколик (*сидить посередині*), колишня голова Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО), тепер почесна голова цієї організації, з сином Всеволодом, діячем Міжнародного благодійного фонду «Смолоскип» у Канаді. В Україні вони побували у Львові, в Острозькій академії та Рівному, в якому за дорученням письменника Уласа Самчука патронують музей його імені. Перебування у Києві було наповнене зустрічами з неурядовими організаціями, керівництвом Музею діаспори і Музею гетьманства, а також з Миколою Подрезаном, який на візку об'їхав цілий світ, був в усіх олімпійських містах. Дуже емоційним для канадських гостей стало відвідання Софійської площі, де 100 років тому батько пані Оксани задіяний був у проголошенні вільної України. У Варшаві пані Оксана і пан Всеволод зустрілися з жінками з Союзу українок та «Матерями у молитві» й громадою українців.

На Перемищині вшанували пам'ять державного Гімну України

8 грудня у Млинах на Перемищині відбулися поминальні врочистості з нагоди 148-ї річниці смерті видатного композитора, священика, громадського діяча, автора державного Гімну України — отця Михайла Вербицького.

Як повідомляє сайт cerkiew.org, у цьому році врочистості були піднесеними, прочани помолились за священика і композитора Михайла та за свою Батьківщину. До Млинів приїхали люди з України, зокрема з Львівщини, а також з Перемищини. Опісля панакхиди, яку в церкві Покрови Пресвятої Богородиці відправили священики з Польщі та України, відбулася хода до пантеону, де поховано автора Гімну України. Присутні делегації з Польщі та України поклали вінки та квіти до пам'ятника композитора.

Саме в Млинах останніх кільканадцять років прожив о. Михайла Вербицький.

Поляки вибігли на сцену з протестом на концерті російського хору

У Бидгощі 7 грудня під час концерту хору російської армії ім. Александрова двоє польських активістів вибігли на сцену і розвернули плакати з написами «Кремлівський рашизм — геть за Дон» і «Лапи геть від України!». Про це повідомляє портал oko.press

Поляки Рафал Сушек і Міхал Войцешук вибігли на сцену після того, як члени колективу виконали танець з шаблями. Активісти теж вигукували гасла «Кремлівський рашизм — геть за Дон» і «Лапи геть від України!», розвертаючи польський і український прапори. Саме в цей момент їх забрала зі сцени охорона.

На другому банері був напис: «Chwała Ukraincom walczącym za wolność naszą i waszą» («Слава українцям, які воюють за нашу і нашу свободу»), — зазначає Рафал Сушек в коментарі «Нашому слову» і додає: «Брат за брата — ще є порох в порохівниці».

До речі, Рафал Сушек вже віддавна підтримує українські ініціативи та акції. Це він був ведучим концерту до дня Незалежності України в Польщі. А також це він поїхав підтримати Григорія Купріяновича, коли той мав візит до окружної прокуратури в Замості.

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Крім того, один із учасників протесту, вибігаючи на сцену, перевернув російський прапор, який стояв на підставці. Після того, як охоронці вивели протестувальників зі сцени, їх передали поліції.

День після події додому до журналістів «OKO.press» приходила поліція: їх хотіли обшукати та вимагали віддати відео, на якому записано протест активістів. Візит закінчився тим, що поліція забрала цифровий носій інформації зі звукозаписом. На думку журналістів, це очевидне порушення і неповага до журналістської таємниці.

Нагадаємо, що у минулому уже проводилася протестна акція проти виступу хору, який, між іншим, схвалює анексію Криму Росією. Наступні концерти цього ансамблю у Польщі заплановано в Ольштині, Кошаліні, Вроцлаві, Познані, Щеціні та Лодзі.

Візит українських військових у Бартошицях

8 грудня Бартошиці відвідали військові, які перебувають на реабілітації в центрі «Добрий брат» в Осеку. Це уже десята група українських військових, які були поранені в боях на сході України. Вони приїхали на трижизневу реабілітацію в осередку. Українські військові взяли участь у парафіальному празнику в церкві Св. Андрія, який очолив архієпископ Євген Попович, митрополит Української греко-католицької церкви в Польщі.

Після врочистості гості відвідали українську школу в Бартошицях, де змогли побачити умови навчання дітей української меншини в Польщі та ознайомилися з працею цієї освітньої інституції. Учні Лесиної школи неодноразово відвідували українських військових, які перебували на лікуванні в Осеку, і виступали для них. Слід згадати, що 3 грудня бійців відвідали члени української громади з Гданська, в тому діти з місцевого пункту навчання української мови.

Українець став віце-маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства

Мирона Сича обрали віце-маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства. Українець з Гурова-Ілавецького повторно очолить цю посаду. Ще один українець, Збишко Гомза, став заступником голови Вармінсько-Мазурського сеймику.

Мирон Сич у жовтневих виборах до воєводських органів самоврядування побив свій власний рекорд. За українця, який був на 9 місці у списку у виборчому окрузі № 3 (Ельблонг, повіти: Бартошицький, Браневський, Ельблонзький, Лідзбарський), проголосувало 11 тисяч 835 громадян.

Мирон Сич довгі роки був директором українського ліцею у Гурові-Ілавецькому та засновником Комплексу шкіл з українською мовою навчання у цьому місті. У 2007 році пройшов до Сейму Польщі за списком партії «Громадянська платформа». Успіх повторив у виборах у 2011 р. Будучи депутатом, був заступником голови Комісії національних меншин Сейму РП, а також заступником голови польсько-української парламентської групи. Діяч Об'єднання українців у Польщі (ОУП) у 2015 році і тепер став віце-маршалком Вармінсько-Мазурського воєводства.

Слід додати, що серед депутатів сеймику Вармії і Мазурів, який став заступником голови сеймику є теж Збишко Гомза. Українець з міста Кентшин, як і Мирон Сич, балотувався від «Громадянської коаліції». Визнаний лікар-ортопед здобув у своєму виборчому окрузі найбільшу підтримку — 7915 голосів. До виборів був заступником голови повітової ради у місті Кентшині. У минулому був теж головою кентшинського гуртка ОУП, організував багато заходів, допомагав потерпілим від російської агресії в Україні.

Спільні реколекції молоді з Польщі та України

Як повідомляє сайт Peremysko-Warszawskiej архієпархії Української греко-католицької церкви, з 30 листопада по 2 грудня відбулись 5-ті ювілейні реколекції для молоді. Їх організували члени Люблінського товариства українських студентів-католиків «Обнова» разом з сестрами служебницями в Перемишлі. Важливе місце в організації відіграли також люблінські семінаристи. Реколекційний будинок «Effata», який розташований в Перемишлі, у ці дні помістив понад 60 осіб. Більша частина учасників — це студенти та працююча молодь з Польщі.

Прокуратура закрила справу прославлення Бандери у Сагрині

Районна прокуратура в Грубешові перевіряла, чи під час урочистостей в Сагрині (в березні цього року під час вшанування загиблих українців у селі) не було фактів прославлення Степана Бандери.

Зразу після врочистостей польський сайт «Kronika Tygodnia» повідомив, що 10 березня на кладовищі перший заступник голови Волинської облради Олександр Пирожик згадував Степана Бандеру. Через це польські активісти викликали поліцію. Поліція перевірила документи волинського політика, однак вирішила не затримувати його.

«Коли українці пішли помолитися за загиблих в Сагрині, один з учасників, одягнених у вишиванку „бандерівського” кольору зі вставленим нагрудним знаком націоналістичної партії „Свобода” виступив з промовою, розхвалюючи УПА, Бандеру і Шухевича. Він сказав, що Бандера завжди буде національним героєм України, таким же, як для поляків Пілсудський», — повідомив виданню Веслав Гук з Товариства вшанування поляків помордованих на Волині з осідком у Замості. Зі слів члена організації можна було зробити висновок, що українець прийшов, аби прославити «бандерівську нацистську ідеологію». Враховуючи зміни до закону «Про Інститут національної пам'яті», це — заборонені законом дії, і тому справою занялася прокуратура, яка тепер закрила слідство.

«Розслідування у цій справі щодо підозри про поширення тоталітарного та фашистського режиму 10 березня 2018 року в Сагрині (тобто за правопорушення, передбачене пунктом 1 статті 256 Кримінального кодексу), було законно припинено через відсутність ознак заборонених дій», — інформує Артур Кубік, прокурор районної прокуратури у Грубешові. Він повідомляє теж, що Олександра Пирожика не допитували як свідка у справі.

У Підляському воєводстві почала працювати методистка української мови

З листопада в Центрі навчання вчителів у Білостоці почала працювати методистка української мови. Стала нею Кароліна Хмур, багатолітня вчителька української мови в Громадській початковій школі ім. св. Кирила і Методія в Білостоці, у минулому також вчителька міжшкільного пункту навчання при Початковій школі № 12 у Білостоці. Про це інформує Людмила Лабович.

Завдання методистки — це надання методичної допомоги вчителям української мови в шкільних установах Підляського воєводства, планування та організація вчительської праці, допомога у підвищенні кваліфікації вихователів, організація семінарів, майстер-класів та вчительських конференцій з метою покращання способу та рівня навчання тощо.

Кароліна Хмур — це перша методистка в історії навчання української мови у Підляському воєводстві. Окрім Підляшшя, методисти української мови працюють в Осередку вдосконалення вчителів у Слупську, у Вармінсько-Мазурському осередку вдосконалення вчителів в Ольштині, у Підкарпатському центрі вчителів у Ряшеві та в Центрі навчання вчителів у Кошаліні.

Призначення методистки української мови в Підляському воєводстві пов'язане з розвитком мережі пунктів навчання української мови в цьому регіоні, які існують у Більську-Підляському, Білостоці і Черемсі. Навчання ведеться зараз у Дитячому садку № 9 «Лісова поляна» в Більську-Підляському, в українських класах Початкової школи ім. А. Міцкевича в Більську-Підляському, у Шкільно-дошкільному комплексі в Черемсі, в Громадській початковій школі св. Кирила і Методія в Білостоці, у міжсадкових групах при Самоврядному інтеграційному садку № 26 у Білостоці, у міжшкільному пункті навчання при Початковій школі № 9 у Білостоці та — від цього навчального року — в об'єднаній групі на рівні першого і другого класу Початкової школи № 9 у Білостоці.

Загалом у поточному навчальному році української мови як рідної вчиться у Підляському воєводстві 411 дітей і молоді (стан на 30 вересня 2018 р.). Порівнюючи з попередніми роками — це на 10 осіб більше, ніж у минулому році, на 39 осіб більше, ніж п'ять років тому, на 151 осіб більше, ніж 10 років тому.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**

Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

Ельблонзький відділ ОУП першим провів звітно-виборче засідання

У суботу, 1 грудня, відбулося звітно-виборче засідання відділу Об'єднання українців у Польщі (ОУП) в Ельблонзі. Цей відділ першим з усіх організував планові за статутом збори та переобрання голови відділу та керівних органів.

Звітно-виборчі збори в Ельблонзі. Зліва направо: Мирон Сич – віце-маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства, Петро Тима – голова Об'єднання українців у Польщі, Стефан Дембіцький – переобраний голова Ельблонзького відділу ОУП.

На конференцію приїхали 25 делегатів; також серед учасників події були голова ОУП Петро Тима, секретар Мирослав Купич та віце-маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства Мирон Сич.

Ведучим зборів обрали Мирослава Притулу. Пізніше свій звіт представив голова управи відділу Стефан Дембіцький: у 10-хвилинній промові він розповів про досягнення ельблонзького відділу за час його каденції. Так, він зазначив, що більшість роботи, яку виконує організація в Ельблонзі, проводиться в гуртках, і подякував присутнім го-

ловам гуртків за їхню активну діяльність. Дембіцький наголосив на тому, що «гуртки є повністю самостійними, управа тільки допомагає грошима». Голова управи відділу відзвітував про те, що наразі в ельблонзькому відділі – понад 300 членів. Як і на початку каденції, тобто в 2013 році, до відділу в Ельблонзі входять 10 пунктів навчання української мови, а також додався ще один пункт в селі Слобітах. Загалом у цих пунктах навчаються близько 260 дітей.

Окрім цього, управа щороку проводить фестивалі: Дитячий фестиваль в Ельблонзі, «Пасленське свято», «Бе-

сіді східних культур», «Свято врожаю» у Пененжні, «Українські барви прикордоння» у місті Бранево. Кількість дітей, які беруть участь у фестивалях, збільшилася за останні роки. Пан Дембіцький підкреслив, що те, що ОУП так багато робить для молодшого покоління – це не випадковість, а найбільший пріоритет осередку об'єднання. Для дітей також організують відвідини рідних сіл, аби вони могли побачити та дізнатися, звідки були переселені їхні предки; поїздки до табору в Явожні тощо.

Також Стефан Дембіцький поділився своїми думками про те, як можна покращити роботу ОУП на місцевому рівні. Він радить батькам заохочувати своїх дітей вступати в українську школу в Гурові-Ілавецькому, пошлявляти роботу в гуртках, запрошувати туди цікавих людей та організовувати поїздки до більших міст, наприклад, до Варшави; відвідувати важливі українські культурні заходи чи брати участь в акціях солідарності з Україною.

Наступним виступив Андрій Шмигельський, який займається організацією допомоги військовим з України, які проходять реабілітацію в осередку «Добрий брат» в Осеку. Це вже 11 група вояків. Пан Шмигельський подякував українській спільноті за те, що вона допомагає осередкові в міру своїх сил, але зазначив, що останнім часом розмір пожертвувань зменшився. На оплату лікування нової групи військових, які приїхали в осередок в Осеку, потрібно 35 тисяч злотих, а зібрано на сьогоднішній день 19 тис.

Богдан Туцький, зі свого боку, представив фінансовий звіт роботи відділу ОУП в Ельблонзі.

Перш ніж спільнота перейшла до голосування за нового голову Ельблонзького відділу ОУП та новий керівний склад, зі словом виступили Петро Тима та Мирон Сич.

Пан Тима зазначив, що дуже радий бачити нинішній склад делегатів, адже серед них є багато нових людей – голів гуртків, а що краще – збільшилася кількість жінок. Говорячи про останні п'ять років, пан Тима відзначив, що вони дуже згуртували та активізували українську спільноту у Польщі, особливо на її північних територіях. Він пов'язує це з тим, що початок каденції відділів ОУП співпав із початком Євромайдану. І всі події, які відбувалися в Україні після листопада 2013, тобто анексія Криму, початок війни, велика хвиля міграції – сильно позначилися також на українцях у Польщі.

Мирон Сич, у свою чергу, подякував учасникам зборів за довіру та голоси, які він отримав на виборах до органів самоврядування. Він підкреслив важливість присутності українців у місцевих органах влади, адже це – сила, яку треба використовувати. Мирон Сич закликав не просити від місцевої влади зробити щось для меншини, а вимагати, бо це – право української спільноти.

За результатами голосування головою управи відділу ОУП одноголосно було переобрано Стефана Дембіцького. Також одноголосно затвердили інші кандидатури керівного органу: нової ради, управи, ревізійної комісії та делегатів на з'їзд ОУП у 2019 році. Склалося враження, що переобрання керівного складу для ельблонзького відділу було тільки формальністю, адже наразі всі задоволені роботою дотеперішніх активістів і питань про радикальні зміни не виникло.

Стефан Дембіцький лише зазначив, що був би дуже радий, якщо на наступних зборах буде обрано молоду людину, яка заступила б його на посаді – голова відділу хоче бачити більше молоді серед активних членів ОУП в Ельблонзі. ■

Катерина СЕМЧУК
Фото авторки статті

«Чи я на це готова?»: історія співачки Юстини Блюй

Продовження з 1 сторінки →

Цюрих, Америка, Китай

— Для мене одна з головних речей, окрім того, що я зараз у Швейцарії і маю можливість тут навчатися – це досвід. Майже ніхто, починаючи займатися співом, не знає того, як поводитися на сцені перед публікою. А я зараз цього вчуся на практиці, – вважає Юстина Блюй. Вона додає: участь у різних виставах, конкурсах, зустрічах – це нагода познайомитися з організаторами фестивалів чи інших подій.

Юстина Блюй, окрім досвіду в Цюриху, Варшаві та Кракові, має і професійні нагороди: вона була учасницею і лауреаткою міжнародних стипендій та конкурсів.

— Незалежно від самого конкурсу, на нього завжди приїжджають різні кастинг-директори та менеджери також з-за кордону. Коли ти береш участь у конкурсах, тебе запам'ятовують. Зараз, коли мене можуть почути фахівці оперного співу світового масштабу, це спонукає мене йти вперед. Так це пра-

цює у музичному світі, – ділиться спостереженнями Юстина.

На її думку, кожен концерт та участь у виставі збільшують шанси виконавця співати у наступній опері. Буває, що

оперні режисери потребують конкретного голосу, і тоді можна потрапити до різних вистав, навіть до Америки чи Китаю.

— На своєму шляху я зустрічала людей, які мені допомогли. І тому вважаю, що маю велике щастя до добрих людей. Я хочу мудро використати пропозиції, які мені траплятимуться, бо зараз – саме той момент, коли мене можуть помітити, – додає перемишлянка.

«Люди вірять у мене»

Юстина Блюй розпочала музичну освіту як учениця гімназії у перемиській «шашкевичівці». Коли вона співала у хорі ім. М. Вербицького, професорка Ольга Попович порадила молодій дівчині піти до музичної школи. Юстина вчилася там чотири роки. Як дівчина сама зазначає, у ліцеї її ніколи не приваблював якийсь конкретний предмет, зате захоплював спів. Не лише члени родини вдома, а й старші жінки у перемиській церкві казали Юстині, що голос вона успадкувала від своєї бабці Стефанії. Таким чином і за порадою професорки Ольги Попович Юстина потрапила до Музичної академії у Кракові.

— Батьки, родина та друзі дуже радіють моїм успіхам і тому, що роки навчання не минули дарма, – гово-

рить Юстина, зазначаючи, що дуже прив'язана до рідних, тому найбільше її лякала розлука.

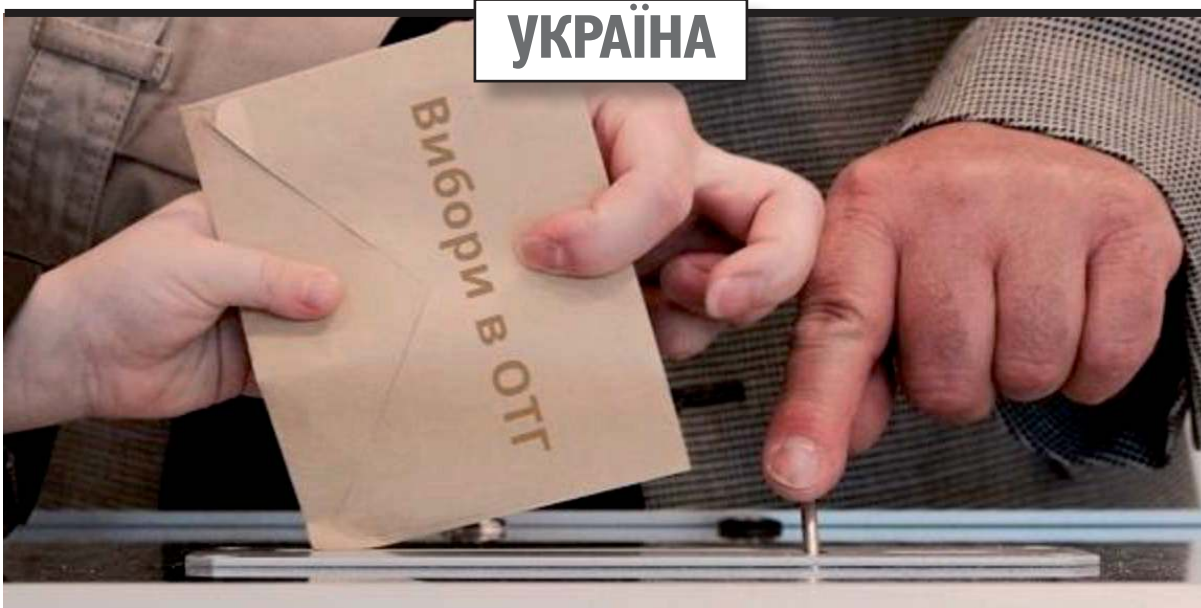
— Де б я не була, моя родина завжди дає мені підтримку. Коли я маю гірший день, щось не складається так, як я би хотіла, достатньо подзвонити батькам – і я знову починаю вірити в себе, – розповідає дівчина і додає: – Моя сестра Аня їздить на мої концерти і завжди можу розраховувати на її відкриті спостереження, але буває і критику.

Окрім того, із братом Павлом, який теж закінчив музичну школу, Юстина може поговорити про деякі справи, пов'язані з самим співом. Вона не вкряє, що має теж підтримку серед українців з Перемишля, її колишніх учителів з «шашкевичівки», музичної школи тощо.

— Це неймовірно, що часом я сама не вірю в себе, а люди в мене вірять. Це дає силу йти далі, – тішиться Юстина Блюй.

Перемишляни можуть пам'ятати молоді сопраністку з подій у Народному домі, зокрема, концерту, де вона виступала поруч з Ольгою Пасічник у 2015 р. Почути голос Юстини Блюй можна також на спільній з хором «Журавлі» платівці колядок, записаній у 2014 році. ■

Павло ЛОЗА
Фото з архіву Юстини Блюй

▲ Вибори в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) відбуватимуться від грудня 2018 року до березня 2019-го. Джерело: сайт «Децентралізація»

Адміністративна реформа: децентралізація влади

Адміністративна реформа в Україні – під загрозою через введення в десяти областях України воєнного стану з 26 листопада на місяць. Цей особливий правовий режим Верховна Рада (ВР) ухвалила за розпорядженням президента України у відповідь на напад у Керченській протоці прикордонної служби Російської Федерації на українські військові морські судна. Проведення виборів у грудні 2018 року у новостворених адміністративних одиницях могли бути зірвані. Однак, влада повелася стримано, забезпечуючи безперервність адміністративної реформи, якою так пишається. Пояснюємо, чим ж є адміністративна реформа, яка проводиться зараз в Україні.

Центральна виборча комісія (ЦВК) 30 листопада звернулася до ВР та уряду з проханням заборонити проведення місцевих виборів через введення воєнного стану.

Згідно із законом про воєнний стан в Україні, під час нього вибори не проводяться. Так, у Вінницькій, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Харківській, Херсонській та Чернігівській областях, де з грудня 2018 року до березня 2019 року (а саме 16, 23 та 30 грудня, пізніше 6, 13, 20 січня, та на кінець 31 березня) мали бути проведені місцеві вибори, постало питання про їхню відміну.

Однак влада не пішла на такі кроки, і президент України Петро Порошенко та прем'єр-міністр Володимир Гройсман заявили, що, незважаючи на воєнний стан, забезпечать проведення місцевих виборів до органів самоврядування.

Відтак Петро Порошенко вніс до парламенту невідкладний проект закону, який мав би забезпечити проведення цих виборів у неділю, 23 грудня 2018 року. У законі йдеться про те, щоби зробити виняток і провести голосування в низці новостворених об'єднаних територіальних громад.

«Є всі передумови для спокійного проведення виборів в об'єднаних територіальних громадах», заявив президент.

Так само президентські вибори в Україні відбудуться за планом – тобто 31 березня 2019 року.

Найуспішніша реформа

Адміністративну реформу, яка розпочалася у 2015 році, чинна влада називає найуспішнішою і своїм найбільшим досягненням (напевно, вже на даний момент, ця реформа посуналася на друге місце після можливого отримання Україною томосу).

Вона прирівнюється до реформи адміністративно-територіального устрою, яка пройшла у Польщі в 1999 році перед вступом країни до Європейського Союзу. В Україні адміністративна реформа проводиться для перерозподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади. Іншими словами, це – децентралізація влади в Україні.

Наприкінці листопада та на початку грудня влада оголосила про початок чергового етапу реформи децентралізації, який має дати новий

поштовх реалізації адміністративної реформи до 2020 року. На 2020 рік заплановано повноцінні місцеві вибори у новоствореній адміністративно-територіальній системі.

Що нового?

Адміністративна реформа повинна децентралізувати владу в Україні, утворити нові територіальні одиниці та дати владу в руки самоорганізованим громадам. Вони на власний розсуд розпоряджатимуться виділеним державою бюджетом, керуватимуть місцевими лікарнями, школами, садками тощо.

Після реформи система адміністративно-територіального устрою буде складатися з трьох рівнів: громад, районів та регіонів. Ну і області, їх ніхто не відміняв.

Для повноцінного втілення цього етапу, урядові ще треба затвердити новий адміністративно-територіальний устрій, визначити які повноваження матимуть громади та як припадати на них поділ фінансів, а також законодавчо закріпити права і можливості об'єднаних громад. А поділятиметься Україна на 24 області, 100 районів та 1600-1800 об'єднаних територіальних громад; окремими адміністративними одиницями будуть міста Київ та Севастополь, Автономна Республіка Крим.

Щоб закінчити адміністративно-територіальну реформу, Верховна Рада повинна внести зміни до Конституції, які закріплять права інститутів місцевого самоврядування, прийняти новий закон про службу в органах місцевого самоврядування. Окрім цього, при парламенті повинна бути створена інституція префектів, яка представлятиме державну владу в регіонах; зрештою, потрібно провести вибори в новоутворених органах.

Володимир Гройсман обіцяє, що у лютому 2019 року уряд зможе зробити основний крок, необхідний для реформування адміністративного устрою: внести зміни до Конституції щодо частини децентралізації та місцевого самоврядування.

А сама реформа повинна закінчитися у 2020 році, коли відбудуться вже повноцінні вибори до органів місцевого самоврядування по всій Україні одночасно. ■

Галія КОЗАК

Росія є непередбачуваною у своїх агресивних діях і може атакувати будь-де, наприклад, країни Балтії, або захищатиме зброєю «Північний потік-2». Про це президент Петро Порошенко заявив в інтерв'ю польському телеканалу TVN 24. «Ніхто не знає, кого Росія хотітиме атакувати завтра. Може солдати РФ хотітимуть захищати «Північний потік-2» та заатакують країни Балтії. Може РФ захоче вдарити по чергових виборах, як вони пробували це робити під час референдуму у Нідерландах, чи під час референдуму щодо Brexit та в інших країнах», – сказав президент П. Порошенко. Він підкреслив, що у нинішній ситуації Україна вимагає єдності, як це було продемонстровано нещодавно, коли сили РФ атакували українські кораблі у Керченській протоці. «4 роки тому всі боялися назвати напад Росії на Україну агресією, називаючи це конфліктом чи кризою. Натомість, зараз, ситуація виглядає зовсім по-іншому», – зауважив він. «Події в Керченській протоці є небезпечними для цілісності України, але насамперед – для регіональної безпеки усієї Європи, і, можливо, для глобальної безпеки», – наголосив президент. Він також додав, що реакція Заходу на агресію РФ у Керченській протоці була «блискавичною»: на захоплення українських моряків відреагували ООН, НАТО, більшість країн альянсу, G7 та ЄС.

Українські консули відвідали в Москві трьох поранених моряків ВМС України, які були захоплені російськими військовими біля Керченської протоки. Про це повідомив міністр закордонних справ України Павло Клімкін після брифінгу в Мілані, де проходила зустріч міністрів ОБСЄ. За словами міністра, вранці 6 грудня в МЗС Росії вдалося «вибити» графік консульських відвідувань. Напередодні МЗС РФ офіційно підтвердило перебування українських моряків, які були захоплені російськими прикордонниками у Керченській протоці, в Москві і пообіцяло надати до них доступ українським консулам. Нагадаємо, російські військові 25 листопада захопили три українські військові кораблі в нейтральних водах Чорного моря. Екіпаж двох катерів і буксира – 24 людини – доставили в Сімферополь, де підконтрольний Росії суд заарештував всіх українців на два місяці. Наступного дня моряків перевезли в Москву, де вони і перебувають зараз.

Об'єднавчий собор зі створення помісної Української православної церкви проходитиме 15 грудня в соборі Св. Софії в Києві. Про це повідомив президент Петро Порошенко. За його словами, на ньому буде обрано предстоятеля Української православної церкви та затверджено статут нової церкви. Вселенський патріарх Варфоломій поінформував президента про те, що підписав відповідні листи – запрошення ієрархам Української православної церкви Київського патріархату, Української автокефальної православної церкви та Української православної церкви Московського патріархату взяти участь в об'єднавчому соборі.

Верховна Рада ухвалила проект закону про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство з Росією з 1 квітня 2019 року. Законопроект, внесений президентом Петром Порошенком, передбачає припинення договору після завершення 10-річного терміну з дня його останнього продовження. «Припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією з огляду на його тривале істотне порушення з боку РФ... дозволить належним чином та ефективно захистити національні інтереси України у міжнародних відносинах», – йдеться у пояснювальній записці. Під час виступу у парламенті заступник міністра закордонних справ Сергій Кислиця зазначив, що Росія зухвало знехтувала основними положеннями угоди, тому продовження є принципово неможливим. «Припинення договору не впливає на права та обов'язки Російської Федерації та України, які виникли до його припинення», – наголосив Кислиця.

Верховна Рада ухвалила зміни до законопроекту про посилення соціального захисту учасників боротьби за незалежність України у XX столітті. Згідно з законом, статус учасника бойових дій надається особам, які брали участь у всіх формах збройної боротьби за незалежність України у XX столітті. Зокрема, у складі Української повстанської армії, Української повстанської армії отамана Тараса Боровця (Бульби) «Поліська Січ», Української народної революційної армії (УНРА), озброєних підрозділів Організації українських націоналістів. Вони, відповідно до закону «Про правовий статус і пам'яті борців за незалежність України у XX столітті», визнані борцями за незалежність України. Ініціаторами закону є низка депутатів з різних фракцій, зокрема Юрій Шухевич – син головнокомандувача Української повстанської армії Романа Шухевича (1943-1950 р.)

За pravda.com.ua підготувала **ав**

Чотири дні української культури в Любліні

XI фестиваль української культури «Україна в центрі Любліна» відбувався з 22 по 25 листопада в різних мистецьких установах міста.

Протягом цих чотирьох днів кожен українець, який проживає в Польщі вже дуже давно, і ті, хто приїхали нещодавно, — всі змогли відчувати себе ближче до дому і «свого», того, чого немає за кордоном. Це були чотири дні українських концертів, фільмів, майстер-класів, виставок, літературних вечорів. Незважаючи на те, що зараз у Любліні проживає кілька тисяч українських студентів, пропозиція культурної події у столиці воєводства стала відповідальним викликом. Можна згадати хоча б справу Григорія Купріяновича: через його промову в Сагріні під час офіційних заходів за участю президента України відкрили кримінальне провадження (28 листопада прокуратура міста Замость вирішила закрити це провадження, бо не виявила в словах Купріяновича ознак образи польського народу; проте цьому передувала медійна кампанія проти Купріяновича, (його відкликання з Комітету із захисту пам'яті боротьби і мучеництва при відділі Інституту національної пам'яті — ред.). Варто відзначити, що з викликом організації української культурної події в Любліні творці «України в центрі Любліна» — Фонд духовної культури пограниччя — справилися відмінно.

«Цього року вдалося провести всі заплановані заходи, а їх було більше, ніж у попередні роки: одинадцять різноманітних українських подій. У 2018 році Польща відзначає 100-річчя відновлення незалежності, тому ми хотіли організувати огляд сучасної української культури в різних проявах, показати багатокультурність Любліна та найбільш численну українську нацменшину. До самої організації і вдалого перебігу фестивалю долучилося понад 30 волонтерів», — розповідає координаторка фестивалю Ганнуса Тимець.

Олег Скрипка: провокація і виступ

Не обійшлося в польських ЗМІ без питань щодо виступу українського музиканта Олега Скрипки в Любліні і співфінансування цього заходу з міського бюджету.

Утім, одним зі співорганізаторів фестивалю є місто Люблін, і представниця прес-служби Канцелярії міського голови Катажина Дума підтвердила, що цей концерт є одним із двохсот, на які міська влада виділяє кошти згідно з процедурою відкритих конкурсів. У цьому проекті брало участь багато українських музикантів, які часто виступали в Польщі. Формат фестивалю вписується у стратегічні концепції розвитку культури міста, які підкреслюють значення міжкультурного діалогу.

Проблема з виступом Олега Скрипки стосувалася його участі у створенні «Маршу Нової Армії». Цю пісню написано на вірш Олеся Бабія з 1920-х років, який тоді використовувався як марш Організації українських націоналістів (ОУН). На початку 2017 року Скрипка разом із іншими українськими музикантами та оркестром Збройних сил України виконав нову версію пісні.

Депутат люблінської міської ради Станіслав Бжозовський написав листа

до міського голови Кшиштофа Жука, звертаючи увагу на те, що влада «дає публічні гроші на людей, котрі мають антипольський підхід».

Перед суботнім концертом українського артиста у люблінському Центрі зустрічей культур можна було зауважити представників воєводської комендатури поліції. Можливо, вони очікували на величезну кількість охочих потрапити на концерт? Прибуло понад 300 людей, деяких гостей організатори не могли впустити до зали, бо бракувало місця. На захід прийшли генеральний консул України в Любліні Василь

Павлюк, голова місцевого Центру міжнародної співпраці Кшиштоф Становський, голова управи Фонду духовної культури пограниччя отець доктор Стефан Батрух. Жодних провокацій чи акцій перед будинком Центру і під час самого концерту не було, а сам захід пройшов у піднесеному і позитивному настрої. Це був концерт, на якому ми могли відчувати себе ніби в одному з концертних залів України: довкола розмовляли українською, всі в один голос співали «Галю, приходь», «Горіла сосна», «Весна», «Як тебе не любити», «Черемшина».

Олег Скрипка виступав сам, акомпанував собі на гітарі та акордеоні, імпровізував, тільки наприкінці концерту до нього приєдналися кілька музикантів.

Під час авторського вечора співак не відповідав на питання глядачів, а сам звертався до публіки. В одному з таких звернень Скрипка підтримував молодих українців, які живуть в Любліні, і попросив «добре вчитися і показувати всьому світу, що українці — найталановитіші і найкращі». Після концерту біля його гримерки зібралася величезна черга фанів, які чекали на автографи. Тож можна сказати, що виступ Скрипки у Любліні був сильним і вдалим акцентом фестивалю.

Конкурс, вистава, вернісаж, майстер-класи

Відкрив цьогорічну «Україну в центрі Любліна» міжшкільний конкурс «Ukraina terra (in) cognita», який пройшов 21 листопада в одному з люблінських ліцеїв. Конкурс присвячено знанням про Україну, а деякі учні вже кілька років поспіль зголошуються до участі та здобувають високі місця. Цього року прийшло майже 30 учасників. Перемогли Антон Ткачик із Загальноосвітнього ліцею ім. Героніма Декутовського, Ангеліна Петриченко з Бурси № 5 в Любліні, Данієла Бортнич з люблінської початкової школи № 1 та Юлія Пархоменко з початкової школи № 6 в Любліні. Переможців конкурсу привітала та вручила подарунки українська консул у Любліні Світлана Горбовська.

22 листопада в «Пруба кафе» на вулиці Гродській у рамках фестивалю відкрили фотовиставку «Обличчя України». «Кожне обличчя має свою історію. Ми ходимо містом, вдивляємося в лица,

фіксуємо рухи, мову вулиць, котрі помічаються в коротку мить фотографування. Кожна світлина творить окрему історію», — так заохочували до відвідання виставки українські вуличні фотографи з групи «Arte Factum Collective». Автори фотографій — Сергій Гуменюк з Тернополя, Павло Нера та Пол Аламаба зі Львова. Охочі можуть подивитися виставку щонайменше до кінця грудня.

В авторській галереї «Луціян» на вулиці Бернардинській також триває виставка Пйотра Луц'яна «Франко — Дрогобицький триптих, частина III — українці».

Олег Скрипка під час виступу в Любліні. Фото авторки статті

Під час фестивалю пройшов вернісаж виставки за участю автора та гостей з України, зокрема — акторів студентського театру «Альтер», який діє при Полоністичному науково-інформаційному центрі ім. Ігоря Менька Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Під час вернісажу відвідувачам розповідали про історію театру «Альтер», сучасний український та альтернативний театри. Пйотр Луц'ян презентував Дрогобицький триптих як Шульцівське «півтора міста», котре складається з євреїв, поляків та українців, а ідеологічну форму отримало від трьох великих письменників: Бруно Шульца, Юліуша Словацького та Івана Франка.

Організатори виставки підкреслили, що Іван Франко був людиною польсько-українського діалогу. Виставку чорно-білих портретів та невеликих (21 на 30см) ескізів, виконаних ручкою на білому папері, показали і в рідному селі письменника — Нагуєвичах — в музеї Івана Франка. На портретах можна впізнати Олександра Бойченка, Оксану Пендерещу, Андрія Любку, Сергія Жадана, Юрія Андруховича, інших письменників, друзів, знайомих Пйотра Луц'яна.

Докторантка Університету Марії Склодовської-Кюрі Ганна Кучеревич запросила відвідувачів фестивалю на цікаву літературну зустріч у кафе «Між словами». Її гостем був молодий український письменник, мешканець Любліна, доктор Тарас Бондаренко. Письменник, який на обкладинках книжок називає себе Тарасом Бондом, є лауреатом багатьох літературних конкурсів,

зокрема — «Шевченко-Фест» (2010) та «Коронація слова» (2014). Під час зустрічі він розповідав про себе, свій творчий шлях, життєві пригоди та історії написання книжок. Наразі книги Тараса видані тільки українською мовою. На зустрічі відвідувачі мали нагоду придбати збірки автора — «Вічність на продаж», «Європейські хроніки», «Тисовий ліс», «Корпорація Гоблінів».

Для любителів активного відпочинку організатори підготували суботні заняття — майстер-класи «UkrArt» та тригодинну міську гру місцями, пов'язаними з Україною — «Слідами діалогу, дорогами до свободи».

Ведучими творчих занять на одному із відділів Університету Марії Склодовської-Кюрі (УМКС) були львів'яни Ольга та Роман Барабахи — представники організації «Вирій».

Ольга показувала, як із клаптиків тканини виготовляти українські ляльки-мотанки. «Нам приємно, що серед учасників майстер-класів були поляки. Завдяки ним ми виконуємо свою місію, показуємо, як виглядає українська творчість, ремесло, поширюємо традиції. Всім учасникам сподобалися заняття. Декому не все вдавалося, але учасники отримали задоволення від самого процесу роботи», — підсумував Роман Барабах. Під наглядом Романа можна було навчитися малювати гуцульські ікони на склі, їх у XIX столітті українці називали хатніми, ярмарковими. На іконах зображували народні мотиви, квіти і кольори.

Українські традиційні орнаменти і квіти можна було зобразити і на екологічних бавовняних торбах методом відбиття кольорів. Такі торбинки, прикрашені власними руками, учасники брали з собою на пам'ять. Цей майстер-клас провела Уляна Крис.

На останній день фестивалю організатори запланували показ сумного і правдивого документального фільму англійського режисера Філа Стронгмена «Kiev Unbroken: Ukraine Reborn» («Незламний Київ: переродження України»). Фільм переплетений низкою інтерв'ю із художниками, режисерами, фотографами, музикантами і просто талановитими людьми, а також кадрами з Майдану, подій Революції гідності та з лінії фронту. Під час показу багато глядачів не стримували сліз.

Не менше емоцій викликала вистава студентів Наукового кола ім. проф. Михайла Лесіва (університет Марії Кюрі-Склодовської) про Голодомор в Україні. Студенти розповідали про голод в Україні 1932-1933 років, співали українські пісні, пов'язані з цією трагічною сторінкою історії, та запалили лампадки. Актори та глядачі поміняли померлих від Голодомору хвилиною мовчання.

Закінчився фестиваль «Україна в центрі Любліна» позитивним акордом, а навіть «Веселим гомоном». Учасники ансамблю під такою назвою, що діє при люблінській Політехніці, налаштували учасників фестивалю на позитивний лад. Гурт, який складається зі студентів-іноземців, під акомпанемент гітари виконав «Пісню про рушник», «Червону руту», сучасні «Злили нас в унітаз», «Місця щасливих людей». Завдяки організаторам цього чотириденного дійства — фестивалю «Україна в центрі Любліна» — комусь вдалося стати щасливішими і відчувати Україну ближче. ■

Олеся ҐЕРАЛЬ

ПОДІЇ

Дискусія інтелектуалів у Перемишлі

Константи Геберт:

«Ми не настільки різні, як на цьому наголошують»

18 листопада в Народному домі у Перемишлі троє інтелектуалів-гігантів – професор Анджей Менцвель, Константи Геберт та професор Мирослав Маринович – провели спільну дискусію про останнє 100-ліття польської незалежності, багатокультурність та стан польсько-українських відносин. У ролі ведучої зустрічі виступила Ізабела Хруслінська. Пропонуємо вашій увазі декілька найяскравіших висновків, які пролунали під час енергійного обміну думками авторитетів світу гуманітарних наук.

Багатство багатокультурності

Професор Менцвель порівняв Перемишль зі своїм родинним містом Єленя Гора, яке також має багатокультурну історію (до війни воно було німецьким). Проте зараз, на відміну від Перемишля, в Єленій Горі не відчувається, що німецька там присутність є для польського населення будь-якою культурною загрозою. Навпаки – поляки співпрацюють із німцями в економічній сфері, і це переноситься на їхнє взаємно мирне прикордонне існування.

Під час прогулянки Перемишлем Константи Геберт дослухався, чи українська мова присутня на вулицях міста. Сподівався знаного з інших багатокультурних осередків ефекту, коли мешканці вільно переходять з мови на мову в одному реченні тільки тому, що іншою мовою доцільніше описати якусь емоцію або ситуацію. В Перемишлі такого не існує. На вулицях чути виключно польську мову. Це, на думку Геберта, змарнований шанс – українська присутність повинна бути важливою складовою ідентичності міста.

Багатокультурність в Польщі весь час розглядається як якийсь обтяжливий чинник. Тут відчувається потреба зміни способу мислення про неї – не як про проблему, але як про виклик, – зазначає Анджей Менцвель.

Суспільство може пишатися багатокультурністю лише тоді, коли перестане її боятися. Так відбулося у Львові, доказом чого є, серед іншого, написи на мурах старих будинків польською мовою та на івриті. Коли суспільство більшості весь час відчуває ірраціональну загрозу з боку іншої культури, воно намагається винести її за рамки основного дискурсу, стерти

всі сліди її присутності з публічного простору, – переконаний Мирослав Маринович.

«Братня риторика» та «нарцисизм дрібних відмінностей»

Риторика в стилі: «Польща та Україна (або: Україна та Росія) – це братні народи, між якими роками проливалася братня кров» – шкодить. Висловами про споконвічне побратимство зловживають, вони спонукають до первинних, племінних реакцій. У випадку відносин між незалежними державами та суспільствами головним є усвідомлення та визнання відмінності іншої сторони; того, що вона є цілковито окремим суб'єктом із власною історією. Ми не маємо права говорити, як «наш брат» має ставитись до своїх внутрішніх справ. Поляки та українці є незалежними суб'єктами історії, тому настільки важлива тут повага та пошана до відмінностей, замість безкінечного апелювання до ідеї побратимства, – говорить Анджей Менцвель.

Як в поляків, так і в українців культивується «нарцисизм дрібних відмінностей», хоча насправді, по-людськи, ми дуже схожі одне на одного, ми не настільки різні, як на цьому наголошують; це не означає, що ми однакові, просто ми занадто зосереджуємося на конфронтації відмінностей (Константи Геберт).

Коли одна людина не розуміє поведінки іншої людини, вона припускає, що ця інша людина робить щось погане. Поляки не розуміють, що українці зараз мислять через призму війни, а це вимагає усвідомлення: чому ми натисаємо на курок, стріляючи у ворога. З іншого боку, суспільство за воєнних

часів має більшу схильність до насильства, не тільки на фронті – і це дуже небезпечно. Таке суспільство мусить контролювати себе і знати, звідки чекати удару, а де і як шукати союзників, – вважає Мирослав Маринович.

Дві свічки 1 листопада

Взаємні молитви 1 листопада на польських та українських військових похованнях – це не тільки гарна традиція та нагода віддати пошану загиблим. Це перш за все пересторога перед тим куди може завести взаємний брак розуміння та ворожнеча. Особливо, коли протягом останніх 25 років вважалося, що історія завершилась, бо в нашій частині світу було досить спокійно (Константи Геберт).

Ініціатива 1 листопада почалася 2002 року – незалежно від неприхильного наставлення до неї польських та українських політичних середовищ. Мала вона зав'язати простір міжнародної співпраці на суспільному рівні, який намагався і намагається далі стягати політичну напругу, дедраматизувати і деміфологізувати дотеперішнє спостереження польсько-українського протистояння (Мирослав Маринович).

40 градусів морозу

Міжвоєнний період – це відновлення Польщі як держави, тобто перемога поляків, але одночасно поразка українців, їхніх державотворчих ідей та стримінь. Сьогодні можна б цю реляцію окреслити коротко «win-lose» (з англійського: переміг-програв). Десятиліття пізніше, такі інтелектуали як Гедройць, Осадчук, Куронь, формулювали нову ідею підходу до наших відносин, в якій і Польща, і Україна можуть бути «win-win» (переміг-переміг) та разом більше здобути, як поодиночі. В цьому плані 20 років української незалежності було як «honeu moon» (медовий місяць) в польсько-українських відносинах, поляки були для українців ласкаві. Проте зараз знов вертає думання «win-lose». Мабуть, це загальноєвропейська хвороба, що коли є за довго добре то приходить зміна влади і всі дотеперішні добрі

напрацювання ідуть в забуття (Мирослав Маринович).

Немає антисемітизму або націоналізму, коли довкола важко жити всім людям, наприклад, панує реальний холод – 40 градусів. Тоді люди попри різницю стають солідарними – мусять собі допомагати та довіряти, твориться спільнота. Але коли ще живемо у відносно комфортабельних обставинах, треба виразно говорити, що є багато «паскуди» в наших народах, не можна різницю стають солідарними – мусять собі допомагати та довіряти, твориться спільнота. Але коли ще живемо у відносно комфортабельних обставинах, треба виразно говорити, що є багато «паскуди» в наших народах, не можна різницю стають солідарними – мусять собі допомагати та довіряти, твориться спільнота. Але коли ще живемо у відносно комфортабельних обставинах, треба виразно говорити, що є багато «паскуди» в наших народах, не можна різницю стають солідарними – мусять собі допомагати та довіряти, твориться спільнота.

Громадянське суспільство

Поляки втомилися від України. Після першого захоплення Револуцією гідності, збентеження окупацією Криму та війною в Донбасі, прийшли приголомшення та втома. Війна триває вже п'ять років, затягується, не видно її кінця. Суспільство не витримує такої довгої напруги та перестає до неї дослухатися або вдає, що її не існує (Анджей Менцвель).

«У Польщі зараз суспільство практично однорідне етнічно, думає, що творить громадянське суспільство. Це неправда, причому громадяни Польщі цього не помічають, не розуміють. Проте це стає помітним, коли настає непевний час, як тепер. Сьогодні знову перші скрипки грають етнічні відмінності, якими живиться мова ненависті. До того ж, функціонує переконання, що поляки мають вчити українців, як працює громадянське суспільство. Це нонсенс. Насправді українці навіть не усвідомлюють, що мають кращу громадянську свідомість, ніж поляки, це їхній великий успіх!

Мій син, який п'ять років тому поїхав до Києва на Майдан, подзвонив мені тоді та сказав: я вперше в житті побачив громадянське суспільство». Українці мають чим пишатись і повинні це знати (Константи Геберт).

На основі висловів з дебатів опрацювала
Кася КОМАР-МАЦИНСЬКА

Нам потрібно бути більш відкритими до мігрантів

Роками національні та етнічні меншини у Кошаліні наполягають на тому, щоби саме тут відкрити Центр культури національних та етнічних меншин, у якому такі спільноти могли би знайти місце для своїх осередків. У зв'язку з великою кількістю мігрантів, Кошалінський відділ Об'єднання українців у Польщі виношує також задум відкриття у місті Центру міграції. Все, однак, впирається у відсутність відповідного фінансування.

За словами Романа Біласа, голови Кошалінського відділу ОУП, такий центр потрібен насамперед для того, аби допомогти мігрантам, багато з яких прибуває на Помор'я, інтегруватися саме тут.

– Треба показати мігрантам, як можна поселитися у місті на умовах постійного проживання. Сьогодні в Кошаліні та околицях живе та працює близько 10 тисяч осіб з України, що становить 10% всіх мешканців міста. Натомість у Західнопоморському воєводстві може мешкати навіть від 100 до 150 тисяч

українців, громадян України. Мусимо подбати, аби після того, як Німеччина з 1 січня 2019 року відкриє для іноземців свої кордони, українці затрималися у Польщі. Інакше такий виїзд може призвести до економічного занепаду не лише кошалінських підприємств, але загалом польської економіки, – каже Роман Білас.

Сьогодні майже у кожному більшому кошалінському підприємстві працюють українці. Буває, що працівники з України становлять від 30 % до навіть 80 % всіх робітників підприємства,

тому з перспективи Північної економічної палати, яку очолює Роман Білас, треба зробити все, аби вони захотіли залишитися саме на Помор'ї на постійне проживання. Білас переконаний, що для цього недостатньо просто запевнити роботу та відповідну зарплату. Потрібно створити для громадян України такі умови життя, як на Батьківщині, аби вони почувалися як удома. Треба, зокрема, дати українцям можливість посилати своїх дітей до українськомовних садочків, шкіл та всебічно ними опікуватися. У цьому може допомогти саме

Центр культури національних та етнічних меншин і міграції.

Все, однак, впирається у кошти, тому важливо, аби центр отримував фінансування як на державному, так і місцевому рівні.

Попередні узгодження щодо фінансування центру ми отримали від колишньої влади, – віце-міністр Міністерства внутрішніх справ та адміністрації Себастьян Хвалек на засіданні Спільної комісії уряду і національних та етнічних меншин запевнив, що держава могла би профінансувати центр на 50 %.

На жаль, нинішня влада відійшла від цих узгоджень, і ми постійно чекаємо на рішення Міністерства – чи підтримає воно плани попередньої влади, – каже Р. Білас. ■

Анна ВІННИЦЬКА

Фото з архіву автора статті

Засідання Головної управи Об'єднання лемків

24 листопада зіхалися до Горлиць члени Головної управи ОЛ з рідних стран і з висеління — вигнання, то є з заходу, щоб переаналізувати те все, што ся діяло в житті організації од «ватри» в Ждини по гнесьній час.

На початку засідання голова ОЛ Штефан Клапик привітав вшитких та подякував ім за до-теперішню працю для організації. На підставі плану засідання складено пропозиції до наступної 37 «Ватри» в Ждини. А, медже іншими, розділено обов'язки при організації сцени і не лем. І тут вшитки підкреслили, што молоди представники організації барз добрі створили репертуар виступаючих ансамблів на минулій «ватрі». А і сама тема весілля створила іши барже родинний характер свята. Хоц добрі вшитки знаме, што така родинна атмосфера була все від початків «ватр» в горах, і то не лем в Ждини, але і в Чорній, Ганьчовій чи Бортним. Тут голова ОЛ подякував ціж Ользі Пиж за організацію «кермеша» в Вільхівці та Андрійові Клімашу за його віддану працю на «ватрі» в Ждини, на якій стереже там як газда поря-

док та штоб все добрі діяло. Звернув ціж увагу на віддану працю скарбника ОЛ Штефана Лукачина.

В дальшій частині подано пропозиції кандидатів до відзначень державних: до воеводи малопольського, Амбасади України в Польщі, Комісії спільної уряду Польщі і меншин та відзначення від організації ОЛ — «Вірний предкам».

Представлено ціж календар пропозицій проєктів до реалізації на 2019 рік та джерела їх фінансового wsparcia. Адам Вевюрка запропонував, штоб на 37 «Ватрі» в Ждини віддати чест Богдану Ігорові Антоничу з ювілеєм 110 років уродин та оген «ватри» розпалити в Новиці перед пам'ятником Антонича та завести його до Ждини на ватряне поле. Тут професор Андрій Ксеніч запропонував видання збірки артикулів свого авторства о Антоничу та його поезії з нагоди ювілею 110 уродин.

ОЛ стоїт перед новима виборами, які проходити будут 9 лютого 2019 року в Горлицях. Члени управи подали пропозиції програми Х зїзду ОЛ, змін в статуті та як будут проходити стрічі виборчі в гуртках ОЛ.

В дальшій частині Григорій Трохановскі підсумував перед управом як випала будова стратегії діяня ОЛ на на-

ступни роки, яку в тим році творили на стрічах члени Головної управи ОЛ. Хоч не до кінця вшитко било переказане в тій квестії през неprisутність на тим засіданні людини (хворота), яка вела тоті стрічі. Діяче ОЛ зауважило, што в наступним році є барз дуже ювілеїв — 30 років ОЛ, 10 років Центру Антонича. Prisутній на засіданню гість Михайло Маркович зауважив, што барз дуже люди ззовні одвіджат Новицю, для того є потреба організації през ОЛ там панелю — стрічі. Григорій Суханич передав інформацію, што в наступним році одбуде ся перший зїзд новицян та вистава праць, якої є владителем Михайло Маркович. Як до того часу, вшитки зїзди селян в часі, колі є «ватра», цішат ся вельким зацікавлінням. Білі зїзди білянчан, конечнян, пантнян. Так, што тот зїзд є барз добром думком, яка прикрасит ціж «ватру» в Ждини. Григорій Трохановскі вказав фільм, накручений на минулій «ватрі», які є пробом вказання діяльності організації на підставі «ватри» на тлі почуття відповіді чим для мене є лемківство на святі.

Все є барз важне для ОЛ видавання книжок, які є корисні для цілої нашої громади. Для того і на тим засіданню тоті тема була. Ту порушено видання книж-

ки про Никифора авторства Богдана Гука, документацію 30-літнього діяня ОЛ чи книжки історичної для наших діти. Тут Штефан Клапик при квестії, што зме як організація през тоті роки зробили для люди в справі страчених лісів, підкреслив, што вдалося кільканидцетом родином повернути ліси, а іншим пінязі за тоті ліси. І то є значна кількіст як ідется про велич гектарову чи суму пінязів — 3 мільйони. Не знаме до кінця кільо статистичні то є гнеск, бо іши справи судови ся ведут.

Але треба нам вшитким знати, што в червці 2019 року мият 30 років од початку можливости поворотів лісів і в тот час, то є в червці, станесе предавніня. Для того тот, хто не почне справи в суді до того часу, на все стратит можливість повороту лісів.

Передавайме собі тоту вістку, штоб тоті люде, які можут і хцут одобрати ліси своїх предків, вигнаних в 1947 році, почнут судову дорогу до червця 2019 року.

Барз прикро вишиким стало, колі голова поінформував о словній агресії до нас зо страни організації при «Рускій бурсі». Найбарже болит, што тоті атаки є перед владом польском, колі там не ма представників ОЛ. Робме вшитки, што зможем в силі для добра Лемковини і не нищме ся, бо то лем нас осмішат на зовні та ділит нашу громаду. Таки думки можна било почути на тим засіданню ОЛ. Думки, котрі все є зо страни ОЛ.

Засідання ОЛ ся скінчило. Члени управи повернули домів. Перед організаційом вибори, які покличут нову управу. Хто там буде — не знаме до лютого. Але, з одной страни, треба подякувати тій управі ОЛ, яка відходить до історії, а з другой страни — мати надію, што наступна управа буде далі проводити організацію в страну обєднання, ратування і дбання про лемківство. Хай тоті місія ніколі не загине — то на все ОЛ буде при нашій громаді, а то є правдива відповідь на питання чи ОЛ є потрібне. ■

Адам ВЕВЮРКА

«ВАТРА»,
ОСІНЬ 2018,
№ 4, СТ. 28.

Лемківська «Ватра» на осінь

Осінній номер лемківського квартальника «Ватра» починається статтями, у яких згадується XXXVI «Лемківська ватра» в Ждині. Провідною темою цьогорічного свята було весілля. Протягом трьох днів учасники заходу могли ознайомитися з найважливішими етапами весілля, показаними лемками з Польщі та з-за кордону.

«Чи традиційні весілля сут іши популярні серкд лемків? Думам, же так. Може навет барже ніж в інших українців Польщі. Так само багати в обрядовіст сут карпатски весілля на Гуцульщині чи Бойківщині», — пише Вікторія Гойсак у своїй статті. У продовження теми в журналі є стаття Наталі Гладик про захід «Простір слова», під час якого проводилися дискусії, тематичні зустрічі та презентації книжок. Авторка матеріалу пригадає, що раніше на подібних зустрічах переважала історична тематика. Проте впродовж дев'яти років, відколи одним із елементів заходу став «Простір слова», крім істориків, у програмі зустрічей беруть участь також експерти з етнографії, соціології і навіть психології. Н. Гладик пише, що історія «Лемківської ватри» в горах теж дочекалася опрацювання, яке презентовано в рамках заходу рік тому. Йдеться про «Ogień pod nadzorem. Łemkowska Watra w dokumentach Służby Bezpieczeństwa 1986–1989» під редакцією Богдана Гука, видане Об'єднанням лемків із нагоди 35-ліття «ватри».

У номері прочитаємо теж про «Лемківську ватру» в Михалові, яка відбулася вже 38 разів, і IV Лемківський обласний фестиваль «Гомін Лемківщини» в Зимній Воді біля Львова.

Традиційно зі сторінок журналу дізнаємося про діяльність Центру культури ім. Богдана Ігоря Антонича в Горлицях. Осінню у «антоничівці» відбулися зустрічі з Олександром Маслеєм, автором книжки «Сонце в сльозах вигнаних», та українським письменником Андрієм Любкою, який розповідав, зокрема, про свою нову книжку «Українсько-Українська границя». Голова Центру Наталя Гладик є також автором виставки з циклу «Лемківський Єрусалим», яку в жовтні можна було оглянути в Галереї мистецтв у Лігницьці. Про цю художню ініціативу — у статті «XVIII Лемківський Єрусалим».

Однак, у найновішому номері «Ватри» прочитаємо не лише про веселі події з життя лемківської громади. На сторінках журналу розміщено також матеріал про підпал на початку вересня

машини Адама Вевюрки, заступника голови Об'єднання лемків. Саме у той час лемківський діяч балотувався в самоврядних виборах до ради Лігницького повіту. У статті розповідається, як завершилася ця справа.

На сторінках видання головна редакторка Вікторія Гойсак повертається до постаті Епіфанія Дровняка-Никифора. З нагоди 50-річчя смерті художника-примітивіста Об'єднання лемків опрацювало документальну виставку, на якій презентується головний документ судових справ, унаслідок яких Никифору повернено його лемківську ідентичність. Про дії Об'єднання лемків, котре в 1996 році почало клопотатися в суді про відновлення справжніх особистих даних художника, дізнаємося зі статті «Жеби носив наше ім'я...».

Традиційно у «Ватрі» є перелік подій, якими жила лемківська громада в останні місяці, розміщений у «Лемківській хроніці», та чергова частина спогадів про ліцей у Лігницьці. ■

Павло ЛОЗА

Історія

Коріння вирване – але не всохле

Депортації, вимушені еміграції, евакуації без повернення, трансфери та спеціальні військові операції. У повоєнні роки сотні тисяч західних українців пройшли через ці випробовування. Про їхні долі, пам'ять про втрачену домівку в Національному музеї історії України в Другій світовій війні у Києві вирішили розповісти музейною мовою.

Виставковий проект «Вирване коріння» презентує персоніфікований вимір трагедії. За словами кураторів виставки, матеріали для проекту активно збиралися впродовж року. Наукові співробітники навіть вирушали в експедиції з метою поповнення колекції фонду про повоєнні лихоліття.

Родинні реліквії розміщені в дев'яти вітринах. Кожна з них показує окрему сторінку повоєнних переміщень. Відкривається експозиція раритетами родини Гузарів. Документи й світлини представляють долі тисяч галичан, які напередодні вступу радянських військ,

передбачаючи репресії, вимушено поїхали на Захід.

Значна частина виставки свідчить про примусове переселення в радянську Україну українців з Польщі впродовж 1944–1946 років. У центрі постійної експозиції – колесо від воза родини Баків із Перемищини. «Депортації розділили представників цієї родини: одних переселили в Україну, інших – на північ Польщі. Тому ми обрали колесо як символ дороги, яка перемелює людські долі, змінює стиль життя», – пояснює наукова співробітниця музею Ганна Рафальська.

Ще задовго до виставки про трагічну долю українців з Польщі в музеї свідчила вітрина з родинного архіву Патриляків, вихідців із села Нагоряни на Сянїччині. Зі світлини 1935 року дивляться на нас три покоління родини – ясні погляди, стрункі чоловіки, жінки у святкових сукнях із дбайливо укладеним волоссям, усі ошатно вбрані за міською модою.

Внук нагорянина, історик Іван Патриляк – професор, декан історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Саме він був науковим консультантом виставки, адже знає про трагедії депортацій не тільки з архівів та наукової літератури, але й пам'ятає спогади рідних, переселених 1946 року на Тернопільщину. «Тільки у 89-му році мій дід Іван зрозумів, що повернення назад не буде. Не добудував хату, все хотів повернутися, – повідав родинну історію Іван Патриляк. – Люди вірили до останнього, але їх обманули. Вирвали з корінням, розсіяли, знищили велетенський культурний пласт. І заради чого? В ім'я зміни світу, суспільства і людини – тих змін, які пропагував радянський режим. Цей режим кинув людей у пекло. Переселенці сягнули його дна».

У пам'яті мешканців західноукраїнських сіл примусові переселення закарбувалися як відплата радянської влади за протидію радянзації та підтримку українського визвольного руху.

Окремі розділи виставки розповідають про виселення в Сибір членів родин оунівців і упівців, про так звані «сільськогосподарські переселення», коли мешканці сіл, які не бажали записуватися до колгоспу, за спротив колективізації в авральному режимі цілими колгоспами примусово вивозилися у східні та південні області України. Зокрема, експозиція розповідає про такі переселення у Дніпропетровську область мешканців сіл Русилова на Тернопільщині та Соб'ятина на Волині.

Отець Олекса Петрів, який нині відповідає за зв'язки УГКЦ із політичними органами влади, прийшов до музею не з порожніми руками. Нашадок переселеної родини з с. Орів під Трускавцем приніс родинні реліквії – світлини, вишитий рушник та образ Богородиці-Одигітрії. За словами отця Олекси, з бойківського села його рідних розпрошили по всьому Союзу: в Сталінську область (нині Донецька область України), Архангельську та Пермську області Росії.

У Києві – це вже не перша спроба презентувати депортаційні сторінки української історії в музейному просторі. Виставки з цієї тематики вже організовував у Національному музеї історії України Український інститут національної пам'яті спільно з Тернопільським обласним краєзнавчим музеєм. Широкий резонанс здобула експозиція виставки, представленої торік у Львові в Музеї етнографії та народного промислу. Темою показу були три великі переселення: «обмін населенням» між Польщею та УРСР 1944–1946 років, депортація кримських татар із Криму 1944-го та вимушене переселення українців та кримських татар з окупованого Росією Криму, також – із Донецької та Луганської областей, починаючи з 2014 року. Тематичні виставки також регулярно проводять краєзнавчі музеї Галичини та Волині в обласних центрах, зазвичай приурочуючи їх до круглих дат. Активністю відзначаються історико-краєзнавчий музей у Винниках під Львовом, лемківський музей у Монастирських на Тернопільщині. Хочеться вірити, що українські музеї продовжать науково-пошукову роботу в цьому напрямку і представлятимуть надбання, які показуватимуть масштаби втрат і долі конкретних родин, не тільки до наступних роковин. ■

Надія КАЛАШ
Фото надане музеєм

Володавщина запрошує

Поліський національний парк (Poleski Park Narodowy) – це національний заповідник у Люблінському воєводстві, в історичному регіоні Володавщини на сході Польщі. Він розташований на межі Південного Підляшшя й Холмщини, де споконвіку жили й живуть українці – нині як українська православна меншина.

Ця прекрасна територія відома тим, що тут збереглися непрохідні болота, невеликі річки та чудові ліси. Є чимало рідкісної рослинності, яка притаманна підмоклим теренам. Своїм ландшафтом землі нагадують українське Полісся та Волинь. Цей заповідний природничий регіон відділяє від України річка Буг. Поліський національний парк межує натовість із Волинським українським парком, розташований навколо озера Світязь, біля державного кордону Польщі та України. Щоправда, на українському боці парк набагато більший, проте обидві заповідні території Рамсарською конвенцією було визначено важливим водно-болотним угіддям.

Поліський національний парк площею 48,13 км² створено в 1990 році. До

▲ Історичний вітряк у Голі.

Поліського національного парку також примикають володавські та парчівські ліси. Територія переважно рівнинна, з численними озерами, які утворилися внаслідок льодовикового періоду, і торфовищами. Топографія парку має збережені давні українські назви. Скажімо, в південно-західній частині розташована туристична стежка під назвою «Переход», а неподалік від неї – «Дурне багно». На Бубнові натовість знаходиться стежка «Чагари» довжиною 5 км.

Володавське Полісся – це плоска рівнина з незначними височинами. В районі місцевостей Уршулін–Андріїв–Витично знаходяться височини, які утворюють пагорби з бічних морен, за якими розташовуються підмоклі луги. Пагорби і вали заввишки 10–20 метрів чергуються з річковими долинами та

підмоклими лугами, наприклад, долина річок Володавки чи Митюлки. Клімат тут помірно-континентальний, із теплим вологим літом і м'якою хмарною зимою. Річки Поліського національного парку невеликі й належать до притоки Володавки, як, скажімо, Митюлка з широкими долинами по обидва боки й заболоченими заплавами.

Невід'ємною частиною ландшафту заповідника є дуже мальовничі невеликі озера. Налічується близько 100 видів лікарських рослин, 90 видів вітамінних рослин, більше 90 видів рослин, що використовуються як барвники. Значна кількість медоносних рослин (близько 200) сприяла розвитку бджолярства. Пасічники тут застосовували вулики на деревах типу колоди.

Туристів не дивує, що на шляхах можна зустріти лосів, сарн, бобрів та куниць.

Природні умови та ресурси Володавського Полісся історично мали велике значення для розселення й життєдіяльності місцевого населення. Тому неподалік від парку можна подивитися історичне городище князя Данила в Андріїв, старовинну церкву 1702 року в Голі.

Варто зазначити, що неподалік від Поліського заповідника знаходиться музей-скансен в Голі. Для українців регіону, цей цікавий музей, під відкритим небом, має важливе значення. Адже тут зберігаються пам'ятки матеріальної культури українців Володавщини. Сама Голя, як давнє історичне українське село, хоча і заселена зараз невеликою кількістю українців, має численну

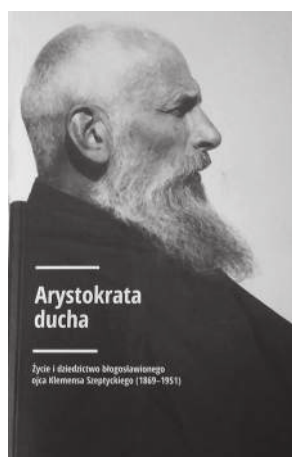
діаспору на західних та північних землях Польщі та в Україні. Це наслідок переселенської акції з 1944 року та акції «Вісла» з 1947 року. В центрі села, неподалік скансену, збереглася старовинна церква Св. Антонія Печерського і Великомучениці Параскеви з 1702 року.

Тут щороку в останню неділю липня відбувається відомий етнографічно-релігійний захід «Голянський ярмарок». На мапі українських фестивалівних заходів у Польщі, ця культурна імпреза, хоча і є меншинним заходом, зустрічається з великим зацікавленням з боку всіх хто відвідує «Голянський ярмарок». В музеї-скансені зберігається хата, вітряк, кузня, дров'ятня та інші пам'ятки минулого.

Отже, в даному контексті варто згадати також фільм Луки Карабовича про Поліський національний парк, він вписується в ширший контекст природи та історії Володавського краю. Тому зміст фільму – не лише про природничі ресурси цієї надзвичайно цікавої надбужанської території. Ось що написала про фільм відома українська поетеса з Києва Юлія Григорчук, яка займається також фотографуванням природи: «Дуже дякую за цікаву відеомандрівку однією з перлин міжнародного (польсько-українсько-білоруського) біосферного заповідника „Західне Полісся” – Поліським національним природним парком! Справді, це одне із зелених сердець Польщі (чудова метафора автора!)». ■

Тадей КАРАБОВИЧ
Більше: www.skanseny.net/skanseny/hola

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

«ARYSTOKRATA DUCHA», POD REDAKCJĄ ANDRZEJA SZEPTYCKIEGO, KEW, WOJNOWICE, 2018. STR. 389.

«Аристократ духу»

Книжка з таким заголовком — це результат міжнародної конференції «Отець Климентій Шептицький — аристократ, монах, мученик», яка пройшла 2014 року в Любліні. На цих наукових дебатах широко представили не тільки рід Шептицьких і значимість у ньому отця Климента та митрополита Андрея, а також проаналізували історію християнства на українських землях та значення унії для поклонання Української греко-католицької церкви. Як світські, так і священницького сану науковці з Польщі та України підкреслювали монаше поклонання Казимира (Климента) Шептицького, діяльність чину студитів, а також спадщину отця Климента, з якої черпають знання відроджена УГКЦ і студити в незалежній Україні.

Про Климента Шептицького — монаха, мученика, 2001 року внесеного папою Іваном Павлом II до лику блаженного, уже писав редактор Степан Мігус («НС» № 39), користуючись розлогою розповіддю доктора Андрія Шептицького, нащадка славетного роду, заслу-

женого для історії Польщі та України. Варшавський науковець зустрівся з вірянами УГКЦ в Ольштині. Подібна зустріч відбулася в прицерковній світлиці оо. василіан у Варшаві та викликала широке зацікавлення.

Як редактор-упорядник цього відносно об'ємного 389-сторінкового видання, Андрій Шептицький із самого початку підкреслював, що це колективна робота, праця монахів, священників та істориків, що засвідчує його скромність і високу культуру як члена роду, активного діяча фонду Шептицьких. «Сьогодні, коли польсько-українські відносини ускладнилися, нам треба шукати прикладів людей, які хотіли ці два народи поєднати та жити за християнськими цінностями», — зауважив пан Андрій.

Співбесіду про зміст книжки вів також професор Гжегож Мотика, чия наукову роботу «Українська греко-католицька церква та польсько-український конфлікт (1939–1945)» розміщено у публікації. Гість зустрічі зауважив, що у Польщі література про українську церкву, її історію — надто скупа; буває, що священників представляють у фальшивому світлі. У 1942–1944 роках польське підпілля оцінювало, що греко-католицькі священники радше тонуть суспільні настрої у час братовбивчої війни. У кінцевій частині свого матеріалу Гжегож Мотика підкреслив, що у більшості священники, керуючись любов'ю до ближнього і вказівками митрополита Шептицького, спішили на допомогу польському населенню, ризикували життям, захищаючи їх. Дуже важлива авторська заувага: «Читаючи сучасні критичні публікації на тему греко-католицької церкви, маємо враження, що автори вважають, ніби бути українським патріотом — це щось погане». У такому світлі появу книжки під редакцією доктора Андрія Шептицько-

го науковець назвав «ковтком свіжого повітря».

Книжка, матеріали якої розміщено у п'яти розділах, читається з великим зацікавленням. Послідовність розділів така: Українська греко-католицька церква; Отець Климентій і родина Шептицьких; Отець Климентій як світська особа; Отець Климентій — студит; Спадщина отця Климента.

Варто зауважити, що зацікавлення життям і діяльністю отця Климента зросло після визнання його мучеником під час візиту папи в Україну.

Казимир Шептицький до 41 року вів активне світське життя, але під впливом свого брата митрополита Андрея вступив у студитський чин. Потім був протоігуменом лаври в Уневі, а від 1944 року — архимандритом. За вірність церковним ідеям отця Климента арештувала у 1947 році більшовицька влада. Його життя завершилося мученицькою смертю у 1951 році.

Розміщений у книзі спомин Адама Данеля Ротфеля зображує його особистий досвід у тому ж монастирі, до якого привів його батько 1941 року. Було йому тоді 3,5 років. Отець Климентій у співпраці з митрополитом дав порятунком сотням єврейських, польських і українських дітей. Після війни вони отримали вищу освіту і серед них з'явилися видатні кардіохірурги, лауреат Нобелівської премії, письменники, рабини, історики та політики. Пан Ротфельд здобув дипломатичну освіту і був міністром закордонних справ Польщі. «Гідним найвищого подиву є те, що у греко-католицьких монастирях майже всі монахи знали про переховуваних хлопців, але ніхто не зрадив. Тому-то поведінка і відвага духовників греко-католицької церкви і монашої спільноти студитів під час війни були свідомо найвищого визнання. Обидва

брати Шептицькі — Климентій і Андрій — вписані в історію українського духовенства як визначні постаті. Це вони, люди глибокої віри, в нелюдських часах визначали стандарти людської поведінки», — написав Адам Д. Ротфельд.

Яд-Вашем в Єрусалимі надав отцю Даниїлу, який безпосередньо опікувався дітьми в монашому сиротинці, та отцю Климентію звання Праведника світу. Марія Г. Шептицька, родичка братів, у матеріалі «О. Климентій і спадщина митрополита Андрея» зауважує, що беатифікаційний процес митрополита від 1958 року ускладнюється, але 2015 року папа Франциск визнав героїчність рис Андрея, і це розпочало новий етап на шляху внесення його до лику святих.

2008 року президент Польщі Лех Качинський посмертно відзначив отця Климента Командорським хрестом відродження Польщі за рятування євреїв під час II Світової війни. Забрало однак волі, щоби посмертно відзначити і митрополита.

На щастя, митрополит Андрей постійно присутній у пам'яті народу як значуща історична постать.

Видання про отця Климента несе нам глибокі знання й про інші відомі постаті роду Шептицьких, яких єднало одне — бажання служити ближньому і Богові. А всі життєві принципи вони виносили з відкритості й духу рідного дому, чому сприяла багатокультурність і толерантність у ставленні до іншого. У сім'ї Шептицьких шанували історію роду: в минулих століттях у родині було аж п'ятеро єпископів (Варлаам, Афанасій, Леон, Афанасій-Андрій та Андрей). І в наступних поколіннях, які з гордістю несуть родові прізвиська, присутня шляхетність, віра в Бога і християнські принципи життя. ■

Наталя КРАВЧУК

Юрій Косач: Двадцять століття у вимірі приватної історії

В Україні продовжують перевидавати творчість видатного письменника-емігранта (а разом політично дуже суперечливої постаті) Юрія Косача. У видавництві «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» побачила світ книжка «Сузір'я Лебеда». До неї ввійшов однойменний роман і повість «Еней і життя інших».

«Сузір'я Лебеда» — такий собі зліпок родинної історії української шляхти (зауважмо: свідомої своєї українськості) на початку двадцятого століття, напередодні Першої світової війни. Погодьтеся, тема для нашої літератури не зовсім типова, що й додає цікавості книжці. Всупереч поширеній традиції змальовувати історично значущі моменти через селян, революційні маси тощо, Косач зосередився на представ-

никах «аристократичного» прошарку, який станом на 1914 рік мав уже ось-ось зійти з історичної арени як цілість.

Отже, в центрі роману — юнак Олелько, нащадок роду Рославців, колись вихідців із козацької старшини. Цікаво, що таке саме прізвище має головний герой іншого роману Косача, «Володарки Понтиди», а ще, вже в реальному житті, був композитор Рославець, якого можна назвати і українським, і російським, і узбецьким, і який створив, зокрема, низку цікавих авангардних творів. Та повернімося до книжки. Її юний персонаж проводить літо в своєму родовому маєтку. Юрій Косач тут робить стилізацію під ідилічну «садибну прозу» — з задуманими прогулянками палацями й полями, з легкими закоханостями та фліртами з «підопічними» селянками тощо. Втім, ідилія — лише перше враження. Насправді, запашний світ маєткового літа перебуває на межі своєї загибелі: вже буквально сьогодні-завтра розпочнеться Перша світова, потім революція (символічно: так само за кілька днів Олелько має їхати навчатися до Київського університету) — і мешканці рідного гніздечка в кращому разі шукатимуть притулку по чужих світах. Окрім того, до Рославців з'їждять купа їхніх родичів, усі вони ідейно збуджені напередодні подій, між ними розгортаються по-справжньому гострі політичні, філософські, культурологічні дискусії. Одні тримаються утопічних ліво-радикальних поглядів, інші — поміркованіші, знаходяться й такі, що передчувають залізну ходу ультрарправих концепцій. Їхні суперечки дозволяють говорити про «Сузір'я Лебеда» як про частково «роман ідей» чи «політичний роман».

Зачіпається при цьому й питання українсько-польських взаємин. Власне, маєток перебуває в тій частині України (вочевидь, Центральної чи Північної), де польський вплив на той час був відчутним. Зустрічі української та польської шляхти тут відбуваються регулярно, і це далеко не завжди якесь протистояння, ми також бачимо спроби як не зрозуміти, то бодай відчутти одне одного.

Цікавий момент: як твердять дослідники, у «Сузір'ї Лебеда» використано біографічні мотиви, враження письменника від його власного дитинства, в якому теж були численні родичі та хай і скромний, але шляхетський маєток. Нагадаємо, що Юрій Косач походить із тієї самої родини Косачів, зокрема, його тіткою була Леся Українка, бабуся — Олена Пчілка тощо. А тому з-поміж персонажів роману можна спробувати повідагувати знаменитих прототипів.

Важливо, що паралельно з ідейними, історичними лініями в романі яскраво, талановито вписано речі зовсім іншого плану: монументальні краєвиди, складні вузли емоцій, яскраві та водночас суперечливі психологічні портрети тощо. При цьому загалом стилістику «Сузір'я Лебеда» можна назвати близькою до реалізму (що й не дивно, враховуючи, що, як уже говорилося, Косач обіграє тенденції традиційного «дворянського роману»).

Другий твір книжки — «Еней і життя інших», хоч і написаний раніше, зображує пізнішу історичну епоху. Власне, його герої в дитинстві цілком могли б бути героями «Сузір'я Лебеда». Але ось минуло кілька десятиліть. Відгрімилі Визвольні змагання. Трійця головних

героїв (вони утворюють не дуже «гострий» любовний трикутник) пережила роки міжвоєнної еміграції, а потім опинилась у вирі Другої світової. Власне, оповідач, який себе називає Енеєм, хоч і бере участь у подіях, почувається в них радше спостерігачем. А ось дівчина, який він симпатизує, та харизматичний чоловік, у якого вона закохана, занурилися у них дуже навіть серйозно. Вони активно взяли участь у збройній боротьбі українського націоналістичного підпілля, з усією його самовідданістю, але й з усіма суперечностями. Зрештою, вони зустрічаються на руїнах післявоєнної Європи, намагаючись осмислити все, що сталося. Тут Юрій Косач теж працює з небанальною для української літератури темою — з поразкою і розчаруванням (хай і не остаточними), яких зазнали за підсумками Другої світової ті національно активні сили, що чекали на цю війну та поклали на неї вагомий сподівання.

На відміну від «Сузір'я Лебеда», ця повість зовсім не реалістична. В ній вчувається спадщина «Розстріляного відродження» двадцятих років. Письмо повісті модерністичне, вигадливе, експериментальне. Тут особливе значення має ритм, метафора, гра слів, несподівані ефекти.

Можна сказати, що поставлені поряд два твори одного письменника засвідчують його неабиякий стилістичний діапазон і багатство. А загалом книжка «Сузір'я Лебеда» претендує на умовне звання одного з серйозних артефактів українського літературного двадцятого століття. Точніше кажучи, це століття просто важко уявити без Юрія Косача. І тим приємніше, що його творчість повертається з забуття.

Олег КОЦАРЕВ

ОГОЛОШЕННЯ

Відійшли...

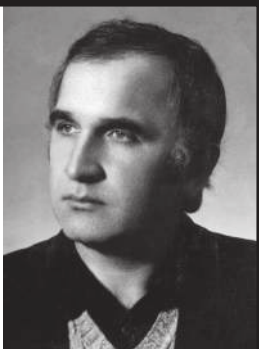
Із сумом повідомляємо,
що 25 листопада 2018 р.,
на 74-му році життя,
після тяжкої недуги помер

**бл.п. Іван Ігор
Батейко**

народжений в Грушовичах
Ярославського повіту,
син Ярослави і Стефана,
виселений з мамою в 1947 р.
до Лемборка.

20 років він проживав у Гданську і тут похований.
Дякуємо отцю Й. Улицькому за похоронні відпра-
ви, прощальне слово, а також всім присутнім, що
приєдналися до молитви.

Діти, онуки, родина

Висловлюємо щирі слова співчуття
п. Христині Костик та її родині
з приводу смерті племінника

бл.п. Івана Ігоря Батейка

сина сестри Ярослави,
що упокоївся у Бозі 25 листопада 2018 р.

Вічна Йому пам'ять!
Управа гданського гуртка ОУП

До уваги батьків

Уже восьмий рік на сторінках «НС» публікуємо фото ваших новонароджених діточок.

Тож **до 27 грудня(!)** надсилайте їхні знімки, подаючи ім'я, прізвище, вагу і ріст та місцевість.

Адреса: redakcja@nasze-slowo.pl

Редакція «Наше слово»

ОГОЛОШЕННЯ / РОБОТА

Директор Воеводської реабілітаційної лікарні
в Гурові-Ілавецькому (Вармінсько-Мазурське во-
єводство) прийме на роботу лікарів – спеціалістів
у сферах:

- ▶ медичної реабілітації
- ▶ ревматології
- ▶ ортопедії та травматології

Для лікарів є також можливість розпочати спе-
ціалізацію у сфері медичної реабілітації – лікарня
має два акредитаційні місця.

Запрошуємо лікарів – резидентів з Польщі,
України та інших європейських країн.

Пропонуємо проживання, гарні умови роботи
та оплати.

Зацікавлених просимо зв'язуватися з директо-
ром:

моб. тел. +48 506 390 452
або секретаріатом лікарні
тел. +48 89 762 70 64
e-mail: sekretariat@szpitalgorowo.pl

ПРОДАМ будівельну ділянку площею 21 ар у селі Ганчова, 2 км від курорту Висова на Лемківщині.

Околиця досить добре заселена нашою громадою, маємо тут свої церкви. Ділянка є в дуже доброму місці біля
бічної дороги (асфальт). До Горлиць 25 км. Контакт тел. 728 757 281.

Передплата «Нашого слова»

ПОЛЬЩА

ЄВРОПА + УКРАЇНА

Півроку	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА	
280,00 зл.	560,00 зл.
63,00 фунтів 70,00 євро	125,00 фунтів 140,00 євро
АВІАПОШТА	
330,00 зл.	660,00 зл.
73,00 фунтів 83,00 євро	145,00 фунтів 165,00 євро

Кількість примірників	Ціна одного примірника в передплаті	Квартал	Півроку	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА (PRZESYŁKA EKONOMICZNA)				
1 примірник	3,70 зл. + поштові оплати	78,00 зл.	156,00 зл.	312,00 зл.
3 примірники і більше	3,70 зл. без поштових оплат	48,10 зл.	96,20 зл.	192,40 зл.
АВІАПОШТА (PRZESYŁKA PRIORYTETOWA)				
1 примірник	3,70 зл. + поштові оплати	87,00 зл.	174,00 зл.	348,00 зл.
10 примірників і більше	3,70 зл. без поштових оплат	48,10 зл.	96,20 зл.	192,40 зл.

АВСТРАЛІЯ,
НОВА ЗЕЛАНДІЯ

Півроку	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА	
280,00 зл.	560,00 зл.
80,00 дол. США	160,00 дол. США
АВІАПОШТА	
330,00 зл.	660,00 зл.
95,00 дол. США	190,00 дол. США

КАНАДА

Півроку	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА	
280,00 зл.	560,00 зл.
110,00 дол. КАНАД.	220,00 дол. КАНАД.
АВІАПОШТА	
330,00 зл.	660,00 зл.
125,00 дол. КАНАД.	250,00 дол. КАНАД.

США,
ПІВДЕННА АМЕРИКА

Півроку	Рік
ЗВИЧАЙНА ПОШТА	
280,00 зл.	560,00 зл.
80,00 дол. США	160,00 дол. США
АВІАПОШТА	
330,00 зл.	660,00 зл.
95,00 дол. США	190,00 дол. США

Наше Слово

Adres: Redakcja „Nasze Slowo”, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Igor Szerbera.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, sekretarz – Igor Szerbera, redaktorzy – Paweł Łoza (Warszawa), Kateryna Semchuk (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michaluk, wydanie internetowe – Halina Leskiw.

Współpracownicy: Stefan Migus (Olsztyn), Janusz Bakunowicz (Bielsk Podlaski), Anastazja Krawczuk (Warszawa), Anastasija Kanarska (Lwów), Piotr Andrusieczko (Poznań), Olesia Gieral (Lublin), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), Igor Isajew (Warszawa), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Mikołaj Pipka (Przemyśl), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77, 677-88-05 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego), fax: 22 679-96-95,
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,
Internet: <http://www.oup.ukraina.com.pl>

Fotokład: Redakcja „Nasze Slowo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2850 egz.

Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

Związek Ukraińców w Polsce Z.G., ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w pozostałej walucie:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo
ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami
tylko na łamach tygodnika.

Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slowo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u,
w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie
www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl
lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00
lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

РАХУНОК «ПРОСТІ ЗАСАДИ»

ДЛЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ В ПОЛЬЩІ

- **0 PLN** за обслуговування рахунку – вистачить тільки 1 платіж картою на місяць
- **0 PLN** за зняття готівки у всіх банкоматах в Польщі
- Інфолінія і електронна кореспонденція **українською і російською мовами**
- Неперсоналізована дебетна **картка видається одразу** у відділенні банку під час відкриття рахунку
- Безкоштовні швидкі перекази до Ідея Банк Україна до 15 січня 2019 р.

GET IN **BANK**

Дізнайтеся більше на ua.getinbank.pl
Інфолінія **32 604 30 18**

(Інфолінія діє 7 днів на тиждень з 8:00 до 18:00, оплата за з'єднання згідно з тарифом оператора)

Комісія за обслуговування рахунку: 0 злотих або 8 злотих. Комісія не нараховується у випадку здійснення в попередньому місяці принаймні однієї безготівкової операції за допомогою дебетної картки, виданої у зв'язку з відкриттям рахунку «Прості засади», або за допомогою BLIK-коду (незалежно від суми операції). Комісія також не нараховується, якщо Клієнту не виповнилося 26 років. Відповідно до правил акції «Безкоштовні перекази до Ідея Банк Україна», з якими можна ознайомитися за посиланням ua.getinbank.pl, до 15 січня 2019 р. грошові перекази до Ідея Банк Україна безкоштовні. Управління Особовим Рахунком означає управління платіжними рахунками в розумінні Постанови Міністра розвитку і фінансів від 14 липня 2017 року щодо переліку представницьких послуг, пов'язаних з платіжним рахунком. Getin Bank є частиною Getin Noble Bank S.A.